

ŽIVA ZAJEDNICA

Srpanj-kolovoz/
Juli-August 1987.

D2384E
Broj 7-8 (83)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Michaelangelova Pietà: oličenje Marijina djevičanstva i majčinstva

Rođen od Marije Djevice

Ovih posljednjih tjedana izvješćivale su njemačke novine i sredstva javnog priopćivanja na dugo i na široko o tvrdnji katoličke profesorice teologije Ute Ranke-Heinemann (kćerke bivšeg njemačkog predsjednika republike Heinemann) i obraćenice na katoličku vjeru) da ona „ne može vjerovati u Marijino biološko djevičanstvo“. Sasvim razumljivo da je essenski biskup na to reagirao i oduzeo profesorici Uti ovlaštenje da predaje katoličku teologiju u ime Crkve, jer je učenje Crkve norma osobnog i pojedinačnog vjerovanja. Toga se učenja imaju držati najobičniji vjernici kao i najveći teološki stručnjaci, žele li se zaštititi od vjerskih zabluda.

U Vjerovanju ispovijedamo da je „Isus začat po Duhu Svetom i rođen od Marije Djevice“. To se katoličko, a i općekršćansko, vjerovanje temelji na Svetom pismu i na učenju Crkve. Nema ni jednog teksta u Novom zavjetu koji bi protuslovio evanđelistima Mateju i Luki koji izvješćuju da je Isus začat po Duhu Svetom u krilu Blažene Djevice Marije. Crkva od najdavnijih dana uči da je Marija „Djevica u porodu, prije poroda i poslije poroda“ (Petri carigradski sabor 553. godine) i da Isusa nije začeo tjelesni otac (Prvi lateranski sabor 649. godine). „I nitko ne smije tvrditi“, piše Karl Rahner, „da je djevičansko Isusovo rođenje u biološkom smislu obični, vremenom uvjetovani, model shvaćanja“. I kad Novi zavjet govori o Isusovoj „braći i sestrama“, tim ne niječe Marijina djevičanstva, jer se riječi brat i sestra, naročito kod Semita, često upotrebljavaju da bi se označili bliži rođaci. Kad sv. Luka piše (Lk 2,7): „I rodi sina svoga, prvorođenca“, tim nije rekao da je Marija imala i druge djece, budući da je i jedino dijete, ako je muško, također prvorođenac. Tvrdnja evanđelista Mateja (Mt 1, 25): „I ona, a da se s njom nije sastao, rodi sina, komu on nadjenu ime Isus“, izriče samo da je Isus začat na čudesan način, po Duhu Svetom. To upravo zbunjuje profesoricu Heinemann, a ne bi trebalo. Bog u stvaranju života može djelovati posredno i neposredno. Dajući ljudima moć da rađaju i da se razmnožavaju, on stvara posredno, preko ljudi. U slučaju Isusova začeca djelovao je direktno, neposredno. Isto je tu neshvatljivo?

Srž dogme o Marijinu djevičanstvu možemo izreći ovako: Bog utjelovljenjem svoga Sina u Mariji Djevici poduzima je-

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Rođen od Marije Djevice str. 1-2
- Suvremene sekte i učenje adventista str. 3
- Ruđer Bošković, hrvatski isusovac i znanstvenik str. 4-6
- Od Supernove do konačne svrhe str. 6-8
- Susret hrvatskih studenata u tuđini str. 8

- Za mlade, o mladima str. 9-10
- Iz naših misija str. 11-19
- Socijalni savjetnik str. 21-22
- Baka Anđa tugu tuguje str. 20
- Lijepa naša Hrvatska str. 20
- „Ko se vrabaca boji...“ str. 23
- Dođite na marijanski kongres u Kevelaer str. 24

(nastavak s prednje str.)

dinstveni, u svakom pogledu novi i čudesni korak za spasenje svijeta. Bog – i to samo on, a ne zemaljski otac, uzrok je i razlog Isusova ljudskog postojanja. Budući da se radi o utjelovljenju druge božanske osobe koja postaje čovjekom, tu se teologija ne može odvojiti od biologije.

Dogma o djevičanskom rođenju Isusovu nipošto ne obezvređuje niti potcjenjuje braka. Kršćanska se egzistencija svake osobe može ostvariti u braku i obitelji, ali i u slobodnom odreknuću od braka. Bog je htio da se Isus začne, rodi i raste u braku Marije i Josipa. Bračno zajedništvo i ljubav osnovni su

temelji koji omogućuju nastajanje i razvoj ljudskoga stvora. Svoju zadaću da bude Mesijina majka Marija je najozbiljnije shvatila i prihvatila. Ona je ispunjala njezino poslanje, njezino bezgrešno biće. Marijin i Josipov život bio je sav u znaku Mesije komu je ona, snagom Duha Božjega, darovala tijelo i srce. Osobno i slobodno predanje Bogu može dovesti pojedinu osobu do odreknuća od bračnog života. Kod Marije je to i bilo tako. Zato katolici, i ne samo katolici, čvrsto i nepokolebivo vjeruju u Marijino djevičanstvo. Vjerovat će to i ubuduće, pa pisali neki profesori, ili govorili „oni sa strane” što ih god volja.

Ignacije Vugdelija

Dijamantni jubilej Slovenskog društva sv. Barbare

Hrvatske katoličke misije u SR Njemačkoj slave svoje obljetnice. I s pravom. I poneke folklorne skupine pri misijama, kao wuppertalska nedavno. Dobro je to. Pa ipak, trebalo bi se upitati: kako dugo? Nije naše da dajemo prognoze kako dugo će trajati „privremenost”. Nešto drugo bi nas trebalo zaokupljati. Naime da li smo odgojili generaciju koja bi bila sposobna nastaviti posao bez svećenika, bez pastoralnog osoblja i socijalnih radnika, dakle, bez službenih, plaćenih osoba? Ne priželjkujemo to vrijeme, ali pitanje je opravdano.

Mislimo da je Slovensko društvo sv. Barbare iz Heerlenheide-Brunsum, Nizozemska, nešto posebno, pa stoga donosimo ovaj izvještaj č.s. Mirjane iz Sittarda o proslavi jubileja i djelovanju društva – na razmišljanje i poticaj.

Slovensko Društvo sv. Barbare proslavilo je 31. 5. ove godine svoj dijamantni jubilej. 60 godina djelovanja, to je mnogo. Kroz to vrijeme protekao je čitav niz doživljaja za Slovence, koji su iz bilo kojeg razloga morali napustiti svoju Domovinu i poći u nepoznato.

Svaki jubilej je povod da se razmišlja o prošlosti. Što je Društvo sv. Barbare za Slovence

u Nizozemskoj? „Sv. Barbara” je bila njegova vjerna službenica. Sakupljala je ljude, pomagala im da se bolje snađu u tuđem svijetu. Održavala je vjerske, kulturne i narodne priredbe i time je doseljenicima pripravila jedan KOMADIĆ DOMOVINE u novom kraju. Brinula se za bolesne i osamljene. Bila je desna ruka svećenicima.

Ona je razvila pjevačko društvo ZVON koje već više desetljeća gaji lijepo slovensko pjevanje. Tu se razvila i folklorna grupa odraslih i djece pod imenom „ŠKRJANČEK”. Društvo sv. Barbare s ponosom gleda na svoje djelovanje. Ona je učila svoje članove da ne smiju gledati samo na sebe, da ne smiju živjeti samo za sebe, nego da moraju posvetiti sve svoje ideale i sposobnosti zajedničkom idealu. Tako je postalo zaslužno za Slovence u Nizozemskoj kao i u Sloveniji.

1934. godine izašla je brošura NAŠI V HOLANDIJI, na slovenskom, holandskom i njemačkom jeziku. Iznosimo izvadak iz te brošure koja je ponovno izašla sada prigodom 60. godišnjice opstanka, nadopunjena s nešto novih slika.

„Otkako je nastalo Društvo sv. Barbare, 7. 6. 1926., razvile su se u njemu razne aktivnosti. U međusobnom poštovanju, potpomaganju i s pouzdanjem u Boga, moglo se je s uspjehom mnogo toga učiniti. 1921. godine Slovenci su radi slabih prilika tražili posao u Njemačkoj, Francuskoj i Belgiji, a manje u Holandiji. Danas ih ima oko 500 obitelji s preko 2000 članova.

Da bi se moglo dobro vjerski živjeti bilo je potrebno da vjernik razumije govor svojih svećenika. Zato je bilo veliko veselje kada je u lipnju 1926. došao u Holandiju prvi slovenski misionar Alojz Pohar, koji je i osnivač SV. BARBARE. Kasnijih godina posjećivao je u više navrata Slovence hrvatski isusovac p. Grimm, koji je studirao u Isusovačkom kolegiju u Valkenburgu i pomagao da Slovenci zadovolje svoje vjerske potrebe. Velika pomoć u razvoju crkvenog života bile su i redovnice karmelićanke iz Sittarda, koje su kao pravi anđeli podupirale siromašne

obitelji i širile vjersku štampu, što je za vjernike bila velika utjeha. Posjet slovenskog svećenika jednom na godinu nije nikako bilo dosta. To su crkveni krugovi brzo uvidjeli.

U Holandiji nema ni jednog Slovenca koji ne pozna p. Teotima van Valena OFM. Rođen je u Holandiji, ali ga svi zovu naš pater Teotim. Učinio je mnogo dobra Slovincima u tuđini. Posla je imao svakim danom sve više, pa je napokon počeo učiti i naš teški slovenski jezik. No, njegovoj revnosti ni to nije bilo dosta; 1932. je otišao u Jugoslaviju i tamo ostao 6 mjeseci. Sav oduševljen vratio se natrag da nastavi rad za Slovence.

1. svibnja 1930. dobili su Slovenci svojega svećenika. Bio je to Drago Oberžan. Došao je iz Belgije i nastanio se u Heerlenu. U listopadu 1930. pozvao je tri slovenska misionara. Od 27. 10. – 2. 11. održane su prve misije u Heerlenu. Na završetku misija posvetili su se slovenski iseljenici Presvetom Srcu Isusovu. Uspjeh nije mogao izostati, kako je pisao tadašnji pomoćni biskup u Mariboru, Ivan Tomažić: Molitva za braću i sestre u tuđini obavljala se širom cijele biskupije.

Druge slovenske misije održane su od 10. – 29. 11. 1931. u Heerlenu. Svečani završetak obavljen je na blagdan sv. Barbare. Jedna od najljepših proslava Slovenaca u Holandiji.

Treće misije od 18. – 25. 2. 1934. u Heerlenheideu. Ove misije su imale nešto posebnoga pošto su ih obavljali razni narodi, svatko na svome jeziku: Nijemci, Poljaci, Mađari, Holandezi, Česi, Talijani i Slovenci. Neke pobožnosti su bile svima zajedničke. Pred oltarom je bila slika Majke Božje svečano okićena. Kod večernje pobožnosti svatko je na svoj način slavio Majku Božju, pjevajući joj pjesme na svom materinskom jeziku. Slovenci su otpjevali pjesmu: „O Marija, naša ljuba Mati!”

Slovenci su Marijin narod, te još više nego u Domovini osjećaju potrebu za njezinim svećanima. Stoga su potražili neka hodočasnička mjesta te su tako polazili svake druge

(nastavak na sl. str.)

Zastava Slovenskog društva sv. Barbare u Brunsumu (Nizozemska)

Suvremene sekte i njihovo učenje

Adventisti

Adventisti su dobili ime zbog vjerovanja u neposredno predstojeći Kristov dolazak (latinski *adventus*, *adventus*, znači dolazak). Prvi navjestitelj toga Kristova dolaska bio je **William Miller** (1782.-1849.), sin jednoga farmera iz Massachusettsa (USA). U početku je on bio policijski šef. No, čitajući revno bibliju izrastao je u velikog propovjednika koji je uspijevaio pridobiti veliko mnoštvo za novu nauku o skorom, drugom dolasku Kristovu na svijet. Izračunao je da će Krist doći 1843. godine, međutim Krist nije došao. Miller je zbog toga izgubio na ugledu i utjecaju. Nakon određenog vremena zbrke preuzeo je bračni par **White** razočarane adventističke grupe, teološki ih podigao i uveo vrlo strogu disciplinu. Odmah je odbačena „poganska” nedjelja i pod vodstvom „adventista sedmog dana” uvedeno slavljenje subote i kršćavanje odraslih. Posebno se gospođa White pokazala kao spretni, religiozni i moralni vođa koji je uspio uvjeriti svoje pristalice da Kristov drugi dolazak nije baš

„pred vratima”. Zahvaljujući njezinu praktičnom i organizatorskom talentu adventisti su se prilično proširili i zaveli vrlo strogi način života. Danas ih na svijetu ima oko milijun. Podijeljeni su u dvanaest divizija. Njihov misionarski žar i revnost nisu se zadovoljavali samo bogoslužjem i vjerskim istinama. Danas oni u Americi vode mnoge škole, bolnice, apoteke, sanatorije, izdavačke kuće u kojima izdaju svoje adventističke knjige i 385 časopisa na 214 jezika. Više od tisuću radio-televizijskih postaja emitira njihovih poruku. Zanimljivo je napomenuti da broj njihovih pristasa posebno brzo raste u ne-protestantskim zemljama. Imaju velik broj tvornica prehrambenih proizvoda koji uživaju jako dobar glas.

Iako u svakoj propovijedi govore o skorom Kristovu dolasku, ne usuđuju se „izračunati” i kazati kada će to biti. A i kako bi? Nije li Krist Gospodin sam kazao: „Što se tiče onoga dana i časa, o tome nitko ništa ne zna; ni anđeli nebeski, ni Sin, već jedino Otac... Dakle, bdijte, jer ne znate u koji dan dolazi vaš Gospodin” (Mt 24, 36 i 42).

(nastavak s prednje str.)

godine u Kevelar u Njemačkoj. U Valkenburgu u Holandiji su Slovenci uredili svoj LURD, koji je vjerna slika francuskog Lurda. Osim toga, Valkenburg ima nešto posebnoga, a to su katakombe, koje su izgrađene po primjeru rimskih katakombi. Prvo hodočašće u holandski Lurd bilo je 21.6.1931. Složilo se 700 hodočasnika, 14 autobusa i mnoštvo osobnih kola. Pridružili su se i belgijski Slovenci.

Majčin dan se po prvi puta slavio 1933., a otada se slavi svake godine na radost MAMICA I NJIHOVE DJECE. Slavlje Uskrsnuća postoje Slovenci svake godine proslaviti po istim običajima kao i u Domovini, tako im tuđina postaje malo ljepšom.

Nešto najljepšega je godišnje putovanje u Domovinu. Ta se putovanja upriličuju u srpnju ili kolovozu te se ostaje punih 14 dana. Prva postaja je k Svetišću na BREZJAH.

Tu prenoće, obave svoje pobožnosti, pogledaju Bled, a tek tada kreću dalje.”

Prošlost daje prvoj i drugoj generaciji dosta povoda da nastavi započeto djelo, da podupire „Sv. Barbaru” i jamči joj opstanak. Nameće se pitanje, da li će nove generacije nastaviti to djelo. Novi naraštaj je većinom daleko od Slovenije i gotovo se je sasvim uklopio u nizozemsko društvo. Zato se ovaj jubilej smatra početkom novog doba, kada treba da mlađe generacije preuzmu ulogu starijih i nastave jačati i širiti ideale „Sv. Barbare”.

S. Mirjana Sittard

Proslavi Dijamantnog jubileja pridružili su se i uzvanici iz Belgije, Francuske i Njemačke. Sudionici iz Hrv. katoličke misije u Aachenu zahvaljuju organizatorima za poziv na tu njihovu tako lijepu svečanost. O. Mato Kljajić, misionar, nažalost nije mogao prisustvovati, pa nakadno, zajedno sa svojim vjernicima, srdačno čestita braći Slovencima DIJAMANTNI JUBILEJ!

il' barem tvoju sjenu.

I dok mi tako pogled luta tražeći te, shvaćam da sam, zavoljevši tebe, po prvi put osjetila što je čežnja.

Ivanka Smilović, Ffm.

Čežnja...

Tražim te

lutaajući po ulicama, u nadi da negdje opazim tvoj lik.

Da vidim osmijeh na licu tvom

Christa Meves prešla u Katoličku Crkvu

Nedavno je čuvena njemačka spisateljica i psihoterapeut **Christa Meves** istupila iz Evangeličko-luteranske Crkve i najavila prijelaz u Katoličku Crkvu koji je obavljen u srpnju ove godine.

Christa Meves, čuvena njemačka spisateljica i terapeut

Zanimljivo je napomenuti da se na taj korak odlučila, između ostalog, i zbog „štovanja Bl. Djevice Marije u Katoličkoj Crkvi”. Ona je uvjerenja „da se zlato Boga ljubavi u Katoličkoj Crkvi bolje čuva” i „da Katolička Crkva nastupa jasnije i energičnije (nego drugi) protiv pobačaja, homoseksualnosti, pornografije i promiskuiteta”. Svojoj dosadašnjoj Crkvi predbacuje previše liberalni trend u vjersko-moralnim shvaćanjima i pristupima.

Christa Meves je rođena 1925. godine. Studirala je germanistiku, zemljopis i filozofiju u Breslau i Kielu. Psihologiju je završila u Hamburgu. Psihagošku izobrazbu stekla je na psihoterapeutskim institutima u Hannoveru i Göttingenu. Djeluje kao psihoterapeut u Uelzenu. Liječnica je i majka dviju udanih kćeri. Za svoj rad na mnogim područjima, osobito spisateljskom, dobila je niz velikih priznanja i nagrada.

Napisala je šezdesetak knjiga u nakladi od preko tri milijuna primjeraka. Neke su joj knjige doživjele više od dvadeset izdanja, a neke su prevedene na mnoge svjetske jezike. I na hrvatski su prevedene neke njezine knjige kao: „Želim se promijeniti” (o skladu u braku), „Sudbina djece u našim rukama” (pomoć suvremenim roditeljima u odgoju djece), „Bračna abeceda” (savjeti zaručnicima), „Manipulirana neumjerenost” (o psihičkim opasnostima u tehniziranom svijetu) i dr.

Iv.

Ruđer Bošković

(200. obljetnica smrti hrvatskog isusovca i znanstvenika)

Prije dvije stotine godina, 13. veljače 1787., umro je u Milanu Ruđer Bošković, odlični matematičar, teoretski fizičar, inženjer, geometar, astronom, diplomat, pjesnik i napokon filozof. U svim tim granama znanosti stvorio je Bošković mnogo i vrijedno.

Rođen je 11. svibnja 1711. godine u Dubrovniku, u imućnoj obitelji Nikole i Pavle r. Bettera. Iz njihova braka poteklo je devetero djece od kojih je Ruđer bio pretposljednje. Rastao je u iskrenom katoličkom ozračju. U kući se mnogo držalo do solidnog i plemenitog

odgoja. Njegova braća i sestre, kao i rodbina, njegovali su književnost, glazbu, umjetnost i znanost. Sam piše: „Okruženi sa svih strana barbarstvom i najgrubljim neznanjem, mi gajimo s najvećom revnošću prirodne znanosti, a osobito lijepu knjigu, bilo na latinskom, bilo na ilirskom (hrvatskom) jeziku, koji je jezik toga kraja.” Prvi mu je učitelj bio don Nikola, kapelan crkve sv. Nikole na Prijekome. Sustavno obrazovanje dobio je u kolegiju dubrovačkih isusovaca, koji poslije velikog potresa u Dubrovniku 1667. godine preuzimaju u gradu školsku obuku. Kod isusovaca

„Ruđer Bošković”: rad Ivana Meštrovića, Zagreb

stječe klasičnu naobrazbu i savršeno poznavanje latinskog jezika koji je, prema svjedočanstvima suvremenika, izvrsno i naročito elegantno govorio i „u kome su s tolikom lakoćom vrcali duhoviti njegovi prigodni stihovi i za odličnost kojega svjedoče njegove rasprave latinski pisane.”

U jesen 1726. odlazi u Rim gdje, poput starijeg mu brata Bara, stupa u Družbu Isusovu kojoj ostaje vjeran do smrti. Svećeničko zvanje izabire svojevolumno i slobodno. To on sam potvrđuje kad 1731. godine piše svojim: „Što se mene tiče, potpuno se odričem svega, jer po Božjoj milosti ništa drugo ne tražim od vas nego molitve; a ako mi se ikada pruži prilika da pretrpim kakovu neugodnost, smatrat ću se vrlo sretnim što smijem uživati koji plod Svetoga Siromaštva i gologa Križa Kristova, koji sam odabrao da ga slijedim.” Dakako da je Ruđeru osiguran studij u glasovitom isusovačkom zavodu Collegium Romanum, jer je bio pitomac isusovačkog reda. Međutim, danas se zna da je on dobivao novčanu pomoć i od Zavoda sv. Jeronima, dakle hrvatskog zavoda u Rimu. S tim zavodom ostao je i poslije u vezi, pa je u nj ulagao i svoja novčana sredstva. Ta činjenica je osobito važna ako se uzme u obzir da su ga neki poslije htjeli prozvati Talijanom. U isusovačkom zavodu Bošković je započeo i završio svoj studij te postigao prve uspjehe na znanstvenom, književnom i pedagoškom polju. Godine 1736. izdaje prvu znanstvenu raspravu „O sunčanim pjegama”, god. 1738. postaje učitelj logike, a 1740. predaje matematiku. Iste godine zaređen je za svećenika. Tom zgodom pisao je svojim u Dubrovnik: „I da imam kraljevstva u ruci, ostavio bih ih.”

Od 1740. do 1750. godine Ruđer izdaje niz znanstvenih rasprava. Spominjemo samo neke: „O sjevernoj zori”, „O gibanju tijela bačena u prostoru bez otpora”, „O prirodi i upotrebi veličina beskonačno malih i velikih”, „O živim silama”, „Osvjetlosti”. U tom razdoblju dobiva i prva visoka priznanja: Znanstveni institut u Bologni izabrao ga je 1746. godine za svog člana, a 1748. primljen je za dopisnog člana Francuske akademije u Parizu. U to vrijeme, 1747. godine, poslije 21 godine izbjavanja u tuđini, Ruđer posjećuje rodni Dubrovnik. U rodnom gradu i njegovoj okolici vodi učene razgovore s dubrovačkim gospodarima i

upoznaje ih sa svojim djelima. To ugodno vrijeme brzo prolazi i on odlazi iz Dubrovnika da se u nj više nikada ne vrati – ni živ, ni mrtav.

Godine 1751. dobiva preko kardinala Valentija papin nalog da premjeri Papinu državu što i čini s engleskim isusovcem Mairom. Geodetski im je rad veoma otežan lošim vremenskim i zemljišnim uvjetima, kao i praznovjerjem seljaka koji su im rušili geodetske oznake misleći da one donose oluje, tuče i vjetrove. Ti rezultati mjerenja objavljeni su na latinskom 1755., a na francuskom 1770. godine.

Tih godina Ruđer objavljuje niz novih djela, obavlja razna mjerenja, poduzima građevinske radove i dr. U travnju 1756. g. prima nalog Dubrovačkog senata da zastupa Republiku kod kralja Ljudevita XI te da izgladi poremećene odnose između Francuske i Dubrovnika.

Godine 1757. putuje u Beč da riješi trzavice između pokrajine Luke i Toskane, jer je u to vrijeme Toskana pripadala Austriji. Obavljajući diplomatsku misiju došao je u vezu s carom Franjom i caricom Marijom Terezijom, a upoznao je i niz predstavnika austrijskog javnog života. U to vrijeme bjesni u Evropi Sedmogodišnji rat (1756. – 1763.) u kojem su, u nizu bitaka, sudjelovali i hrvatski vojnici. Na njih se vršio lov kao na plemenitu divljač, jer su kao dobri vojnici bili poznati diljem staroga kontinenta. Bošković dolazi s njima u dodir i prati njihove uspjehe na bojnom polju. U bitkama se posebno isticao general Josip Drašković. U pismima što ih iz Beča piše bratu Baru nalaze se ratna izvješća u kojima Ruđer s naročitim ljubavlju govori o pobjedama Hrvata. Ne zaboravimo: Bošković je i dobar pjesnik koji vidi svu tragiku hrvatskih vojnika koji se daleko od svoje Hrvatske bore za tuđe interese. Austrija će im za nagradu, sve do svoje neslavne propasti, stajati na putu ujedinjenja, iskorištavati će ih kao „Kanonenfutter“ (topovsko meso) i neće pomagati da im se zemlja razvije.

Ruđer iz Beča odlazi kao pisac djela „*Theoria philosophiae naturalis*“ (Teorija prirodne filozofije), koja će mu pribaviti svjetsku slavu i veliki ugled u znanstvenim krugovima do danas. Djelo je prvi put objavljeno u Beču 1758. Drugo je izdanje izašlo u Mlecima godine 1763. pod nadzorom samoga Boškovića. Znanstvenik V. Filipović kaže o tom

djelu: „Bošković sam piše da se radi o ‘otkrivanju jednoga novog svijeta’, pa nije čudno da Friedrich Nietzsche smatra ‘Dalmatinca Boškovića’ uz Poljaka Kopernika onim genijalnim pobjednikom nad pričinom osjetila, koja našoj svijesti utiskuju iskrivljene doživljaje o kretanju sunca oko zemlje (Kopernik) i o protežnosti materije (Bošković) koji ne odgovaraju objektivnoj zbilji samoj. Nietzsche smatra Boškoviću i Kopernikovu teoriju ‘najvećim trijumfom nad osjetilima koji je dosada na zemlji postignut’. Smatram da Kopernikova neoboriva teza da nas osjetila varaju i da se zemlja okreće oko sunca ipak nije toliko radikalna koliko Boškovića da materija uopće nije protežna. (...) Boškovića teorija uči da neprotežnu materiju odnosno sve nepromjenljive oblike u pojavnom doživljavanju stvarnosti stvara dinamika matematskih ali ujedno i realno fizičkih točaka, koje su u prostoru nosioci privlačnih i odbojnih sila, pa tako pojam sila zamjenjuje pojam protežnosti.”

Sredinom 1759. godine krenuo je Bošković na put po Italiji, Francuskoj, Engleskoj, Flandriji, Nizozemskoj i Njemačkoj. Posebno je srdačno primljen u krugovima engleskih učenjaka i umjetnika u Londonu. U lipnju 1760. g. primljen je u Englesko kraljevsko društvo, što je bila velika čast, naročito za stranca i još k tome katolika-isusovca. Krećući se među anglikancima i pridobivajući njihove simpatije, Ruđer je smatrao da time pomaže i svojoj Družbi.

Godine 1765. Milanski senat poziva Boškovića da prihvati predavanja iz matematike na sveučilištu u Paviji, što on rado čini zbog financijske nezavisnosti ali i zbog toga da može slobodnije govoriti i predavati. Iste godine uzima tu katedru i izrađuje svoj nastavni plan. Uz to organizira gradnju i rad buduće zvjezdarnice u Breri (kraj Milana). Godine 1770. započinje s predavanjima iz astronomije i optike u Milanu i biva zadužen da upravlja i zvjezdarnicom u Breri. Zbog svojih širokih i suvremenih pogleda Bošković doživljava razne neprilike od svojih suradnika i Beča – Milano je tada pod austrijskom upravom – te mu biva oduzeta uprava zvjezdarnice (1772.). Ponosni Bošković traži potom da bude razriješen i službe predavača na milanskom sveučilištu.

Ljeti 1773. pomišlja riješiti svoje brige povratkom u Dubrovnik i o tom piše

THEORIA PHILOSOPHIAE NATURALIS

REDACTA AD UNICAM LEGEM VIRIUM
IN NATURA EXISTENTIUM,

AUCTORE

P. ROGERIO JOSEPHO BOSCOVICH

SOCIETATIS JESU,

NUNC AB IPSO PERPOLITA, ET AUCTA,

Ac a plurimis praecedentium editionum
mendis expurgata.

EDITIO VENETA PRIMA

IPSO AUCTORE PRESENTE, ET CORRIGENTE.

VENETIIS.

MDCCLXIII.

EX TYPOGRAPHIA REMONDINIANA.
SUPERIORUM PERMISSU, & PRIVILEGIO.

Naslov najglavnijeg Boškovića djela (u latinskom originalu)

bratu Boži. No, prijatelji ga nagovaraju da pođe u Pariz gdje bi mogao dobiti dobro mjesto. Godina 1773. jedna je od najtežih godina u povijesti Družbe Isusove a i u Ruđerovu životu. Pod pritiskom Francuske, Španjolske i Napulja i pristankom Austrije papa Klement XIV bulom „Dominus ac Redemptor noster – Naš Gospodin i Otkupitelj“, od 21. srpnja 1773. godine, dokida Družbu Isusovu u svim katoličkim zemljama – Pruska i Rusija toga se ne drže, pa su isusovci u tim zemljama mogli i dalje djelovati. Razloge ukinuća treba tražiti više u nacionalističkim zastranjenjima spomenutih država koje ne podnose isusovačkog internacionalizma i njihova priznavanja pape kao jedinog pretpostavljenog. Zbog slabog gospodarenja i luksuza po dvorovima oslabljene se države žele domoći isusovačkih posjeda i samostana. Ukinuće Družbe zadalo je Ruđeru težak udarac. Razočaran piše bratu Boži: „Sveti Otacima oko sebe vele čeljadi koja ga zlo vara, a on je prem slab i pun straha“, te spominjući namjeru da se iz Pariza ne vrati u Rim dodaje: „Ja ništa veće sad ne žudim, nego uteć u Carigrad“. Poput ostalih isusovaca i Ruđer mora skinuti redovničko odijelo, ali i u svjetovnom odijelu on nastavlja živjeti i raditi u duhu Družbe Isusove. Boškovićevi prijatelji u Parizu su se pobrinuli da dobije mjesto koje će potpuno odgovarati njegovim željama i omogućiti mu daljnji istraživački rad, osobito u optici. Da bi se mogao okoristiti svim pogodnostima, morao je pri-

(nastavak s prednje str.)

miti francusko državljanstvo (1773.). U ožujku 1774. postavlja ga francuski ministar mornarice za upravitelja Optike za mornaricu, s visokim primanjima. Jasno, na tom su mu mnogi u Parizu zavidni. Tako počinju nove Ruđerove brige. Kao stranac i bivši isusovac posebne neprilike doživljava od „prosvijećenih“ ali i zasukanih francuskih enciklopedista, ponajviše od D'Alemberta. Zanimljivo, barem su ti „prosvijećeni“ enciklopedisti trebali posjedovati više tolerancije prema jednom bogobojaznom velikom znanstveniku i čovjeku Ruđeru Boškoviću, a da o ljubavi prema bližnjemu i ne govorimo. Ne smijemo zaboraviti da je Bošković imao u Parizu i dobrih prijatelja među francuskim znanstvenicima. Osobito mu je bio prijateljski raspoložen astronom Lalande s kojim je najuže surađivao niz

godina, kao i još neki znanstvenici. Bošković je očito proživljavao teške trenutke o kojima nije ni sanjao kad je dolazio u Pariz. Iako u Parizu nije našao uvjete za miran rad, ipak je mnogo radio, osobito u optici i astronomiji. Uz to želi prikupiti svoje radove s tih područja i želi ih objaviti. Traži izdavača. Od francuske vlade traži i dobiva višegodišnji dopust kako bi priredio ta djela i nadgledao njihovo tiskanje u Italiji. Ta djela mu i izlaze u Bassanu pod naslovom „Djela koja se odnose na optiku i astronomiju“. Nastanjuje se u Breri kraj Milana. Pojavljuje se i teškoće sa zdravljem. Poslije višemjesečne, zapravo višegodišnje bolesti i potpune iscrpljenosti umire u Milanu 13. veljače 1787. godine, ostavljajući iza sebe veliko znanstveno djelo čiju vrijednost tek danas počinjemo shvaćati, pravo cijeniti i vrednovati.

Pokopan je u crkvi sv. Marije od Pedone u Milanu, ali mu se danas za grob ne zna. Njegov prezimenjak Ivan piše o njemu: „Zna se međutim, da je potekao iz hrvatskog naroda, rodivši se u slavnome gradu Dubrovniku; da svoju domovinu, svoj rodni grad i svoju obitelj nikad nije zaboravio; da nikad nije iznevjerio svoj svećenički poziv ni Družbu Isusovu koje je ustrajni branitelj bio. Znade se također da mu njegovo vjersko uvjerenje nije bilo prepreka u znanstvenom radu, jer je, slikovito rečeno, umio u sebi i oko sebe pomiriti i ujediniti Nebo i Zemlju, fizičko i metafizičko, vidljivo i nevidljivo, opipljivo i nedodirljivo. Bio je čovjek srca i uma, vjere i nade, molitve i rada, bio je i ostao najveći učenjak što ga je zemlja Hrvatska rodila i svijetu poklonila.“

Jura Planinc

Razmišljanje

Od Supernove do konačne svrhe

Vijest u Frankfurter Allgemeine Zeitung" od 11. ožujka 1987. da su u vremenu od 23. do 28. veljače 1987. učenjaci mogli promatrati nastanak jedne Supernove (Supernova znači eksplozivni prelazak pojedinih tipova zvijezda u njihov završni stadij) koja se je odigrala u galaksiji nazvanoj „Veliki Magelanov oblak“ bio je povod za ovo pismo. Ta Galaksija je udaljena od našega sunčanog sistema 180.000 svjetlosnih godina. To znači, drugim riječima, da se našem oku **sada** vidljiva eksplozija odigrala u prostoru i vremenu udaljenom od nas 180.000 svjetlosnih godina. Znači, svjetlost te eksplozije putovala je **180.000 godina brzinom od 300.000 kilometara u sekundi**, da bi u toj jačini bila vidljiva našem oku između 23. i 28. veljače 1987. godine.

Tu vijest sam tada samo površno registrirao i nisam se dao u duže razmišljanje jer sam bio svjestan da za pravo razumijevanje te vijesti, te povezivanje te vijesti s nekim vlastitim prijašnjim razmišljanjima, odnosno prenošenjem svega toga na papir, trebam puno više vremena nego što sam ga tada imao. To što je u toj vijesti najviše fasciniralo jest – vrijeme. Od objavljivanja toga članka do danas prošla su već skoro 3 svjetlosna mjeseca, što znači da je svjetlost spomenute eksplozije već prevalila udaljenost koja odgovara brzini svjetlosti od 300.000 kilometara u sekundi kroz tri mjeseca. Znači, u ovome trenutku ta svjetlost koja je bila za nas optimalna sada se nalazi već vrlo daleko u svemiru. I evo baš na Duhovski ponedjeljak imam dežurstvo u bolnici i nadam se da neće biti puno posla te da ću imati malo više vremena da se pozabavim s ovom vrlo interesantnom vijesti.

U početku sam se pitao da li uopće ima smisla razmišljati o tim astronomskim udaljenostima i vremenima i da li sve to ima jednu za nas određenu svrhu? No, već nakon kraćega razmišljanja bilo mi je jasno da ta eksplozija, taj nastanak jedne Supernove ima i te kako jednu svrhu, jer znanstvenici na taj način dobivaju svu silu novih spoznaja o svemirskim tijelima i zakonima koja će nam jednoga dana možda i te kako biti od koristi. Osim toga, ta vijest je i mene potakla na neka razmišljanja pa mislim da će se svrsishodnost te eksplozije i za mene pokazati korisnom. Po sudu nama poznate logike bilo bi za očekivati da je ta ista eksplozija, odnosno njezina energija, već ispunila brojne i raznovrsne svrhe na svom putu do nas i da će isto tako i u budućnosti, u drugim vremenima i prosorima, također ostvarivati određene svrhe i ciljeve (jer, svjetlost te nove zvijezde nije kod nas stala, nego i dalje putuje svemirom brzinom od 300.000 km/sek).

Budući da osobno smatram da sve u nama i izvan nas ima određenu i to uglavnom pozitivnu svrhu postavio sam si dalje obrnuto pitanje; da li ta eksplozija može imati i negativnu svrhu? Proces nastajanja jedne Supernove traje kod zvijezda veličine našega sunca nekoliko milijardi godina. Pozitivno je, kako već rekoh, da su znanstvenici imali nezamislivu priliku **da vlastitim očima pogledaju u prošlost** udaljen u vremenu 180.000 svjetlosnih godina. No, što bi se dogodilo da je naš sunčani sistem prije 180.000 svjetlosnih godina bio u blizini mjesta gdje je nastala ova Supernova? Naš planet bi bio vjerojatno zahvaćen velikim prirodnim katastrofama

Dr. Berislav Tomac

ili bi možda bio potpuno uništen. Znači, za nas ili nekoga drugoga da je živio u „ono“ vrijeme, u „onom“ prostoru, nastanak te Supernove imao bi vrlo loše posljedice. Za nas „sada“ ili nekoga drugoga u „ovom“ prostoru nastajanje Supernove ima možda samo pozitivnu svrhu ili posljedice.

Iz upravo navedenih razmišljanja dadu se za daljnje izlaganje izvući dva vrlo jasna zaključka:

a) Jedna stvar ili pojava može za jednu okolinu ili pojedinca u određenim uvjetima imati potpuno različite posljedice;

b) Spoznavajući svemirske razmjere vremena i prostora dobivamo realnu sliku nas samih, koji postojimo ili jesmo dio tih dimenzija, što bi nam trebalo biti od pomoći da nađemo odgovor na pitanje: „Koju svrhu nam je dao Bog za vrijeme postojanja u ovome obliku, u ovome našem vremenu i prostoru?“

Baš ta dva zaključka ili bolje rečeno spoznaje od bitnoga su značenja za razumijevanje religije ili spoznaje nas samih. Zašto?

Nerijetko se od ateista, i ne samo ateista, čuje pitanje: „Zašto Bog dozvoljava postojanje ratova, prirodnih katastrofa, bolesti, kriminala, nesreće, nepravde, ružnoće itd.?” Odgovori na takva pitanja su vrlo oskudni. Čak i Crkva daje na ta pitanja samo šture odgovore (ili se varam?). A baš manjkavi odgovori na ta i slična pitanja su razlozi slabe ili nikakve vjere. Odgovor na ta pitanja i nije lagan ili, drugačije rečeno, put do tih odgovora koji bi sve zadovoljili je vrlo težak i dug. Radi toga se javljaju sumnje u religiju, u nas same i u Boga. Crkva i religija postaju navika a ne potreba i razumijevanje. Roditelji nisu u stanju odgovarati na pitanja vlastite djece, a svećenici na pitanja vjernika. Sve to koriste pojedinci i razne nove vjere, čitaj sekte, koje nalaze najjače uporište tamo gdje je zakazala već postojeća religija. Čovjek po prirodi misli i vjeruje da je „ON” centar svega. To mišljenje je vrlo opasno kao što je bilo opasno i mišljenje o Zemlji do Kopernika (1473.-1543.), kada se smatralo da je Zemlja centar svega. Tek je Kopernik dokazao da zemlja nije ploha i da se sunce i zvijezde ne okreću oko zemlje nego da se zemlja, koja je okrugla, okreće oko svoje osi i oko sunca. Nakon što su znanstvenici tu teoriju dokazali, čovječanstvo ju je prihvatilo kao takvu i danas malo tko sumnja da je to tako. No uvjeriti čovjeka da on nije u ovakvom obliku najvažniji i da nije centar svega vrlo je teško. Po svojoj prirodi čovjek je nepovjerljiv te vrlo teško uči. Više ot trećine svojega zreloga vremena čovjek provodi u učenju da bi kako tako mogao izvršiti zadatke koji su mu povjereni u životu, te ih u prosjeku vrši daleko od željene i moguće kvalitete. Čovjek ne nasljeđuje, recimo, govor, iskustvo ili makar mali dio znanja od roditelja nego sve mora u mukotrpnom procesu učiti od početka. Čovjek u svojem životu ima, rekao bih, manji utjecaj na sebe, nego na okolinu u kojoj živi. U čovjekovom mozgu postoje još ogromni prostori koji su

neiskorišteni koji se zovu „mrtve zone”, što daje naslutiti da čovjeka u njegovom razvoju čekaju još nebrojene procesi učenja na koje je on fiziološki dobro pripremljen. Ovo navodim samo stoga da pokažem kako je čovjek vjerojatno tek na početku svojega umnoga razvitka.

Gledajući s jedne strane toliko nasavršena čovjeka u fizičkom i duševnom obliku s upravo smiješno malim vremenskim postojanjem provedenim u ovom vremenu i prostoru (od 0 godina, tj. onih koji nisu do sada imali priliku da budu i recimo prosječno 70 godina) i, s druge strane, skoro apsolutnu savršenost i red te postojanje svemira bit će nam možda lakše naći našu momentalnu realnu vrijednost u sadašnjem vremenu i prostoru te otkriti koja nam je stvarna svrha.

Ne bih htio postavljati i analizirati gore navedena pitanja nego, kada smo već kod Supernove, ostanimo kod nje i postavimo pitanje svršishodnosti nama svima poznatih Supernova našega vremena – eksplozijama prvih atomskih bombi u Hirošimi i Nagasakiju 1945. godine.

Koji i čiji je to Bog koji je dozvolio da se tako nešto dogodi? Gdje je tu još mjesto za Boga? Za religiju? Za razumijevanje? Na prvi pogled sve izgleda zbilja strašno i bezizgledno. Da li igdje ipak postoji neki razlog ili čak korist od tih strašnih eksplozija koje su uništile toliko nedužnih života. Prvi odgovor je da je čovjek prema svemu tome nemoćan i da je svaka pomisao, osim mržnje ili ravnodušnosti, suvišna. To je za čovječanstvo bio jedan od većih šokova, iako ne prvi i jedini. Bio je karakterističan po tome što čovjek je toliko uznapredovao da je u stanju na jedan potpuno novi način uništiti na tisuće i stotine tisuća života, ne dajući im ni najmanje mogućnosti za obranu. Sama smrt tisuća u Hirošimi i Nagasakiju nije uznemirila ljudski duh, uznemirio ga je način smrti. U ranijim, pa i našoj generaciji, poznatim ratovima živote je izgubilo neusporedivo više ljudi nego u eksplozijama tih dviju atomskih bombi, ali reakcije čovječanstva nisu bile takve, jer su nam te „konvencionalne smrti” bili poznate, rekao bih, da smo se stoljećima naučili na njih, te smo prema njima postali ravnodušni. No s Hirošimom dolazi jedan novi, strašni, nama još nepoznat, način smrti kojemu smo izručeni bez imalo mogućnosti za spas. Tu se pokazuje koliko se bojimo u prvome redu za sebe, a govorimo da se bojimo za druge – tu se vidi koliko nam je drag život i koliko je velik strah od smrti. I baš na tom primjeru želim postaviti pitanje postojanja svrhe.

Počnimo od negativne strane. Za one koji su za vrijeme eksplozije i poslije nje izgubili živote te za njihove nerođene potomke kao i za sve povrijeđene i njihove članove porodica, prijatelje i znance kao i za sav japanski narod eksplozije atomskih bombi imale su izrazito negativne posljedice.

No s druge strane postojale su neosporno i pozitivne posljedice ili svrha toga bombar-

diranja. Nosioc te pozitivne svrhe nije moguće utvrditi, ali oni činjenično postoje a to su u prvom redu tisuće ili stotine tisuća onih koji na japanskoj ili američkoj strani nisu izgubili živote, jer se rat nije produžio. Isto se odnosi i na poslije rođene generacije onih koji su činom bačenih bombi na spomenuta dva japanska grada bili osuđeni da žive.

Ovo bi bile u grubom negativne i pozitivne posljedice strahovitoga razaranja dvaju gradova koje će za daljnji razvoj čovječanstva sigurno odigrati jednu vidnu ulogu. No krug onih koji su izvukli korist iz tih tragedija je sigurno puno veći. Nakon atomskih eksplozija nad Hirošimom i Nagasakijem postojala je najprije rezignacija nemoći i šutnje. Tek s vremenom i sve većom mogućnosti javnih komunikacija pojavio se jedan novi način mišljenja koji svoje uzroke nalazi u strahu od nove smrti. Iz toga straha javlja se snažno kolektivno mišljenje (čitaj Duh) koje počinje, ne poznajući državnih granica, upozoravati na tu novu strašnu smrt, pokazujući u detalje što nas očekuje ako odlučimo da još jednom pokušamo upotrijebiti ta oružja iz bilo kojega razloga. U proteklih 40 godina ovo mišljenje je postalo toliko jako da su odgovorni baš u ovo vrijeme vjerojatno po prvi put u povijesti čovječanstva spremni da makar djelomično unište dio tih strašnih razornih sredstava. Ako do toga dođe, onda će gore postavljeno pitanje: „Da li su bombe, nad Hirošimom i Nagasakijem imale i pozitivnu svrhu”, sigurno moći biti odgovoreno pozitivno. Jer bez toga iskustva bi vjerojatno došlo do upotrebe tih ratnih sredstava u jednom kasnijem trenutku kada bi posljedice za čovječanstvo možda bile kobne. I opet se tu nameće pitanje postojanja jednoga vrlo jakoga duha koji se po potrebi može pojačavati i služiti svima na korist. No, nemojmo se zavaravati i pomišljati da je sve počelo s Hirošimom. Pogotovo mi katolici imamo i drugih vrednijih primjera gdje se može postaviti pitanje svrhe, a i Duha.

Vratimo sa malo dalje u našu povijest pa ćemo naići na pitanje svrhe Križa i onoga koji je umro na njemu. Za onoga koji je na njemu umro znao je **bol i poniženje**, a za sve nas **spas i život vječni**. Umirući na križu spašava nas od smrti koje se najviše bojimo, ali mi toga u najvećem dijelu nismo svjesni. A svjesni nismo jer ne razumijemo. Ako ne razumijemo, znači da nam je duh slab. Jer, oni koji razumiju Krista i njegovu smrt na križu vrlo lako će razumijeti poruku Hirošime, ali oni koji razumiju samo Hirošimu nikada neće naći pravi odgovor, jer oni se bore protiv nasilne smrti, a ne protiv smrti u cijelosti koja je odavno pobijeđena smrću na križu. Danas se vrlo mnogo govori o mirovnim pokretima ali se zaboravlja da je jedini pravi mirovni pokret u svojem najčistijem obliku počeo baš s Kristovom smrću na Križu.

Na kraju se mora postaviti pitanje: što je to što nam daje snagu da živimo, da se borimo, da se mijenjamo, da tražimo odgovore na mnoga nejasna pitanja. Tko je taj koji nam pomaže da ne klonemo kada mislimo da se

Eksplozija atomske bombe nad Nagasakijem (1945.)

18. susret hrvatskih studenata u tudini

(Altenberg, 5.-8. lipnja 1987.)

Već osamnaest godina se hrvatski studenti u tudini sakupljaju jedan put godišnje na nekoliko dana, da bi se međusobno upoznali, razmijenili mišljenja i prisustvovali na predavanjima poznatih ličnosti. Njih je ovoga puta zaista i bilo. Počevši s kazališnim i filmskim glumcem **Fabijanom Šovagovićem**, preko književnog kritičara **Tomislava Ladana** do pjesnika **Jure Kaštelana**. Nekima se samo već zbog toga isplatio dugi put primjerice iz Münchena, Freiburga, Berlina ili čak iz Graza i Züricha u mirno i lijepo mjesto Altenberg kraj Kölna. Dok su se večeri provele u ugodnim razgovorima, a noći probdjele pjevanjem i sviranjem, dotle se po danu slušalo predavanja. Ona su, kako predavanje Tomislava Ladana „O suvremenoj hrvatskoj književnosti“ tako i predavanje Jure Kaštelana „O suvremenoj hrvatskoj poeziji“ bila vrlo dobro primljena i to iako su bila dosta stručna, što od slušateljstva nije samo zahtijevalo veću pozornost, nego i određeno znanje i prilično poznavanje suvremene hrvatske književnosti. Mogućnost za postavljanje pitanja pružila se svakome u nadovezanoj diskusiji koju jedan dio slušatelja nažalost nije pravo iskoristio, možda ne osjećajući se dovoljno sigurnim u govoru hrvatskog jezika – ipak je dobar dio studenata, njih je na

ovogodišnjem susretu bilo preko 120, u Njemačkoj odrastao ili rođen – da bi svoje mišljenje iznio pred većim slušateljstvom ili jednostavno zbog nedovoljnog poznavanja opširnog sadržaja. Ni jedno ni drugo ubuduće ne bi smjela biti prepreka.

Kao što su studenti – susretu su prisustvovali i mnogi ne-studenti absolventi, nekađasnji studenti i drugi zainteresirani – bili oduševljeni govorom Tomislava Ladana i Jure Kaštelana, tako su i predavači bili ugodno iznenađeni s prisutnima. Pjesnik i prijašnji sveučilišni profesor književnosti, dr. Jure Kaštelan, bio je „dirnut i iznenađen“ i bilo mu je drago „biti među tim mladim ljudima“. Gledajući i upoznavajući se s našim studentima, Tomislav Ladan bio je „ugodno iznenađen njihovom zainteresiranošću, njihovom elastičnošću u snalaženju u vrlo složenim problemima modernog svijeta, lijepom razumijevanju dvostrukosti problematike usko zavičajne u Hrvatskoj i šire u cijelom jugoslavenskom prostoru.“ Da hrvatski studenti ovdje u inozemstvu imaju posebno značenje, to je Jure Kaštelan naglasio kada je rekao „da dvojezični mladići i djevojke mogu izvršiti jednu vrlo veliku ulogu duhovnog zbližavanja među ljudima“. Takozvani dvojezičnici – nadodao je Ladan – su ljudi koji su nam posebno dragocjeni, i to zbog toga što promiču nešto što je dio starog europskog zajedništva. Nikad ne smijemo zaboraviti da između njemačkog kulturnog kruga i hrvatskog (i šire jugoslavenskog) kulturnog kruga postoje stoljetne veze. I nemojmo uvijek govoriti samo o takozvanim negativnim aspektima sukoba, nerazumijevanja. Govorimo o plemenitosti i pozitivnoj europskoj tradiciji u kojoj od Grka i Rimljana preko visokog latinskog srednjeg vijeka, visoke njemačke kulture klasicizma i romantizma i današnje moderne kulture komunikacijskog svijeta doista sudjelujemo i imamo šta primiti jedni od drugih: uzajamno učiti, upoznavati se i prenositi plemenite sadržaje jedni na druge.

Sasvim u znaku susreta i ovogodišnjih tema predavanja bila je književna večer na kojoj je svatko mogao pročitati svoje vlastite literarne radove. „Kazališni“ dio programa slijedio je idući dan s nastupom koji su mnogi već od samog početka susreta nestrpljivo očekivali: praćen dugim i čvrstim aplauzom Fabijan Šovagović odigrao je ulogu Đuke Begovića iz istoimenog kazališnog komada Ivana Kozarca, nakon što je prije toga više na glumački način i djelomično s određenom ironijom govorio o glumi i o glumcima. Tu je prvenstveno prevladavao njegov glumački umjetnički talent. Šovagovića kao izvrnog šaljivčinu moglo se onda doživjeti u kasnijim večernjim satima.

Pored njega za pravi „štimung“ pobrinuli su se bratiri Šito Čorić iz Berna i Radovan Čorić

Jure Kaštelan (prvi desno), Tomislav Ladan (do njega) i Fabijan Šovagović bili su glavni gosti na 18. susretu hrvatskih studenata u tudini

iz Heilbronna. Obojica su se pokazali kao verzirani kantautori koji su svojim vlastitim kao i poznatim narodnim pjesmama dobro improvizirali večer. Kao improvizaciju posebni vrste može se smatrati spontanu odluku nekih studenata koji su za vrijeme susreta skupili oko 1000 maraka kao doprinos izgradnji nove nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu. Iznos je predan Jure Kaštelanu kao znak duboke povezanosti hrvatskih inozemnih studenata sa svojom domovinom. Nju su predstavljali i naši, već spomenuti, ugledni gosti iz Zagreba. Oni su se za vrijeme cijelog susreta pokazali zainteresiranim i bili su otvoreni prema svima, tako da se svakom pružila inače rijetka mogućnost vidjeti ih iz bliza, porazgovarati s njima i upoznati ih osobno i neposredno. Da je cjelokupna atmosfera bila jako ugodna i prijateljska, kao da je i cijeli susret vrlo dobro uspio, to se na kraju s više strana moglo čuti. Uglavnom je to velika zasluga svećenika Branka Šimovića, voditelja hrvatske katoličke misije u Bochumu, koji je jedan od glavnih organizatora susreta (koje i Njemačka biskupska konferencija preko hrvatskog Nadušobrižničkog ureda u Frankfurtu podupire) zajedno sa studentskim organizacionim odborom koji se također i ovoga puta neumorno zalagao za ostvarenje susreta kao i za redovito izdanje „BILTENA“, glasila hrvatskih studenata u tudini („BILTEN“ može svatko redovito primiti besplatno kao što i svaki hrvatski student u njemu može surađivati s vlastitim priložima. Adresa za narudžbu: Branko Šimović, odgovorni urednik, Humboldtstr. 42, D-4630 Bochum 1, tel.: 02 34-643 94 i 3000 02). Za nadati se da će naši studenti imati priliku da sudjeluju na idućem, 19., susretu hrvatskih studenata u tudini, unatoč svim poteškoćama – posebno financijskim – koje on za sobom nosi. A. R.

(Nastavak s prednje str.)

dalje više ne može, tko je taj koji se veseli skupa s nama i pomaže nam da idemo kroz život pravim putem? Tko je taj koji će nas upozoriti da radimo krivo a ne pravo, koji će nas naučiti raspoznati zlo od dobra, koji će nam otkriti svrhu našega postojanja u sadašnjem vremenu i prostoru. Ako dobro promislimo, odgovor ćemo naći u nama samima. Naći ćemo ga u našoj duši – našem osobnom duhu kojemu povjeravamo sve naše i najveće tajne s punim povjerenjem, s apsolutnom sigurnošću da nikada neće biti bez naše volje otkrivene. Jer taj duh je čvrsti i neopozivi dio nas i dio Boga – naš mali duh dio velikoga Božjega Duha koji nas vodi na putu od početka do kraja kroz sva vremena i prostore, koji upravlja svim vremenima i prostorima, koji nam pomaže da na tome veličanstvenome putu sakupljamo najraznovrsnija iskustva te time koristimo sebi, svojemu duhu, svojoj okolini koja nije ničim ograničena i time pospješujemo opću i konačnu svrhu silnoga beskrajnog sveopćeg Duha Božjega koji je skupa s nama bio i jest na početku i na kraju vremena i prostora. Kada sakupimo i posljednju informaciju te nam bude otkrivena i posljednja svrha onda ćemo upoznati samoga sebe u sebi i samoga sebe u drugome te druge u sebi, bez bilo kakvog ograničenja i tada će kraj i početak vremena i prostora s Duhom biti jedno.

Dr. B. Tomac

ZA MLADE

„Obećana zemlja”

Ivo M. rođen je jednog kišnog popodneva kasne jeseni u slavonskom selu nadomak Đakova. Domaćin kuće, uzbuđen i ponosan, dugo je te noći častio rođake i komšije u ime svog nasljednika Ivo.

Iz punašnog i milog dječaka Ivo je uzrastao u visokog i zdravog mladića, na ponos i diku svojih roditelja.

Prošlo je 20 bezbrižnih i sretnih godina u roditeljskoj kući kada se Ivin komšija Martin zaputio da traži bolji i bogatiji život u Njemačkoj. Ivo ga je ispratio pogledom punim čežnje i gladi za nečim čemu nije znao ime, ali što je tamo daleko tinjalo i blještilo, zaslijepljujući svojim sjajem nepreglednu slavonsku ravninu.

Kada se Martin nakon godine dana vratio da s obitelji provede praznike, Ivo ga je bez okolišanja zamolio da i njemu nađe mjesto u Njemačkoj. Martin ga je dugo i uzaludno odgovarao od te zamisli, dok napokon nije odustao i obećao Ivi da će se raspitati u tvornici u kojoj je zaposlen. Dugo je Ivo čekao pismo sa žigom iz daleke zemlje, pomalo i zaboravljao na svoj san, ali jednog dana stiglo je pismo pisano nevještom rukom u kojem ga Martin poziva da dođe i da mu je posao osiguran. Ivina majka, plava i bolehljiva seljanka, zbog te je vijesti plakala tiho i neutješno, a otac je dugo i nijemo gledao u svoje žuljevite dlanove blagoslovljene urodima, berbama i žetvama.

Oproštaj je bio bolan i nijem, a kada je Ivo nestalo iz njihovog vidokruga, oboje su još dugo gledali u daljinu kao da bi pogledom htjeli dokučiti što to njihovog jedinca privlači, otuđuje i otima iz ove drage i blagorodne zemlje.

Ivu je Martin dočekao na želzničkoj stanici i smjestio u jednu baraku, gdje je boravilo još troje njihovih zemljaka.

Baraka je mirisala po znoju, po podgrijanom jelu i po nostalgiji. Slijedećeg jutra Martin je Ivu odveo u ljevaonicu aluminija gdje je trebalo polagano početi ostvarivanje Ivinog sna o dalekoj zemlji gdje je sve nekako drugačije i bolje.

Mjeseci su se okrutno lijeno smjenjivali, Ivina je ušteđevina rasla, ali daleko brže i nemilosrdnije rasla je praznina i tuga za rodnim selom, za sjelima i svadbama, za mirisom izorane zemlje koja opija i daje snage da se živi, bori i radije.

Rad u ljevaonici isprljivao je Ivinu volju da od grada u kojem je živio i radio upozna nešto više od barake, puta do tvornice i pakleno vrućih pogona.

Nezadovoljan sobom, životom i svime oko sebe, Ivo je sve više tonuo u neki čudan, svoj svijet, u kojem se sve nezadovoljstvo gubilo i u tim trenucima činilo mu se kao da se sve to ne dešava njemu, nego nekom sasvim tuđem i nepoznatom čovjeku, a on Ivo, još uvijek stoji naslonjen na ogradu ispred očeve kuće i zadirkuje mlade djevojke, a one ubrzavaju hod nevješto sakrivajući zbunjenost.

Te je godine proljeće stizalo sporo i stidljivo, opijajući toplim i vedrim noćima i puneći grudi čežnjom za nekim dragim, a bliskim bićem o kojem ništa i ne znamo, ali koje sigurno, sasvim sigurno postoji i čeka na nas.

Cvjetna je nedjelja zasjala okupana suncem i mamilu da se izađe na ulice, da se nestašno poput proljetnog vjetra zaviruje u skrivene kutke i da se radije životu. Irena Matić

Misle na svoje mlade

Poštovani uredniče!

Jvaljam Vam se sa ovim pismom i u pismu Vam šaljem pretplatu za list „ŽZ-u”. List redovno dobivam i uvijek ga rado pročitam od početka do kraja. „Živa Zajednica” mi je postala najomiljeniji časopis koji ja čitam. U svakom broju ponešto novo i zaista je časopis „ŽZ” pravi informativni list. U svibanjskom broju ste tako divno opisali i slikovito prikazali Vjeronaučnu olimpijadu iz Frankfurta. S velikim sam zadovoljstvom to čitao i promatrao. To je hvalevrijedno. Treba današnjoj omladini pokazati put u život, put koji nije lak i koji je neizvjestan. Ali s Kristom ići kroz život, ima smisla. Krist je najveći oslonac u ljudskom životu. To naši dušobrižnici veoma dobro rade i okupljaju na takve skupove našu omladinu. Vjera je danas potrebna i bez prave vjere čovjek bi živio u ovom dobu kao u puštinji. Zato smo svi svjesni tog i tako u buduću treba isto biti. Uz pradedovsku vjeru lakše ćemo koračati ovom „Suznom dolinom”. A onda šport, kao tjelesna rekreacija, isto je prijeko potreban. I na tom polju se radi. Isto mi se jako sviđa što ste sad u lipanjskom broju pod rubrikom „Hrvatska kulturna baština” opisali drevno svetište Majke Božje naše Gospe Sinjske i Ramske. Nalazimo se u Marijanskoj godini i bilo bi hvalevrijedno još taj poduhvat proširiti i prošetati našim svetištima i Marijanskim prošteništim. Bez Marije bi naš hrvatski narod bio izgubljen. S pravom možemo reći da nas je Marija spasila. Ona je uvijek bila uz naš narod i to čini i danas. Toliko za ovaj put. Srdačno Vas pozdravljam i sve vaše suradnike pozdravljam. Svako Vam dobro želim i BOG! Vinko Lučić

Srcem, glazbom i plesom

Posjet Sv. Oca Ivana Pavla II biskupiji Essen prihvatili smo i mi hrvatski vjernici s velikim oduševljenjem.

2. svibnja, već u 14.00 sati, polagano se punio Parkstadion u Gelsenkirchenu. Od 14 do 15 sati počeo je program koji je na poseban način pokušao sve prisutne pripremiti za najveći događaj toga dana, na doček Sv. Oca i slavljenje sv. Mise. Dobar dio ovoga programa pripremile su i izvele različite nacije koje žive i rade na ovom području. Nas Hrvate dostojno su predstavile naša folklorna grupa „Vatroslav Lisinski” iz HKM Bochum, koja je u živopisnim slavonskim nošnjama otplesala „Posavinu” i folklorna grupa iz HKM-Gelsenkirchen, koja je odigrala „Stare splitske plesove”, a muzički ju je pratio KUD „Knez Branimir” iz Oberhausena.

Osim u hrvatskim plesovima obje su grupe sudjelovale u plesu nacija, koji je, po pričanju mnogih, bio vrhunski točka ovoga programa.

Unatoč hladnom vremenu živom pjesmom i plesom, radosna i vesela srca, dočekali smo Sv. Oca.

Folkloras

Bochumski folkloras u Gelsenkirchenu „Posavinu” uoči posjeta Ivana Pavla II

ZA MLADE

Bez oca i majke...

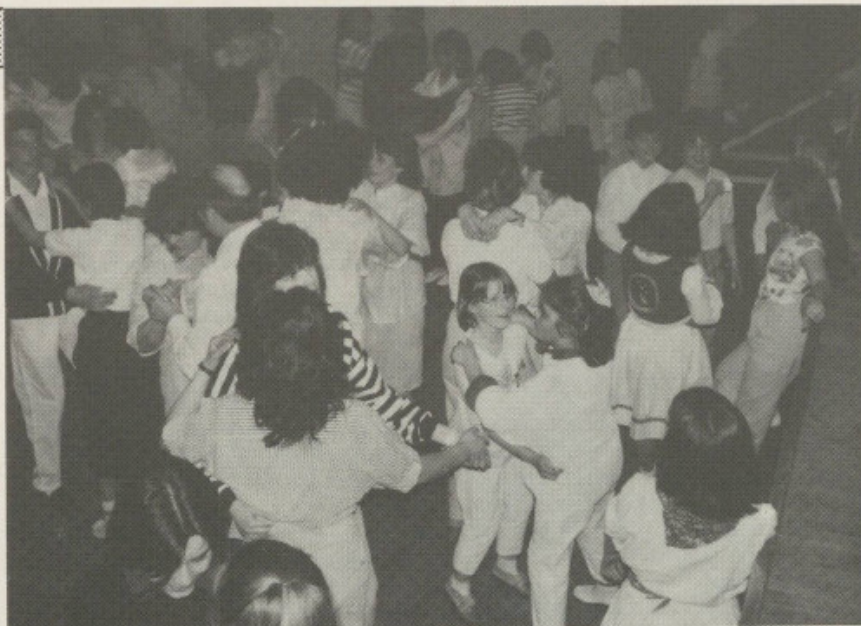
Dijete je najdivnije biće svega stvorenog svijeta. U njegovim nevinim očima zrcali se sva dubina iskrenog veselja. Ono je navjestitelj vječite mladosti, neuništiva pjesma mladosti, glasnik pobjede života nad smrću. Svako je novorođenče znak neizrecive Božje ljubavi prema čovjeku, uvijek nov dokaz da Bog ne napušta čovjeka.

Većina nas ima sretno djetinjstvo uz roditelje, uz oca i uz majku. Kada nam je teško ili trebamo savjet, imamo se kome obratiti. Često ih razljutimo, ali nam oni oprostite, jer nas vole. No, da li smo ikada razmišljali koliko je djece kojima je majčina ljubav bila uskraćena? Siročad – često spominjemo tu riječ, ali što pri tome mislimo? Nama je bitna moda, skijanje ili ljetovanje na moru. Zar smo zaišta samo mi bitni?

„Slavica i Branka su sestre bez roditelja. Otac im je umro prije 10 godina, a majka prije godinu dana... Nakon mamine smrti djeca su ostala u kući uz starijeg brata (23), a općina ih je htjela smjestiti u državni dom ili koju obitelj. Njihova teta, postavljena za staratelja, zamolila je Karitas u Zagrebu za njihov smještaj. Sestrice su primljene prošle godine u Karitas koji za njih ne prima nikakve novčane naknade.”

Tako glasi karitasov izvještaj.

Početkom ove godine mladi iz misije Frankfurt odlučili su u sklopu akcije „Tko je moj bližnji?” brinuti se o jednom djetetu – siro-

Blago djeci koja imaju oca i majku. Blago mladima koji ih imaju. Takvi se lakše vesele, radosniji su. No, ima i siročadi.

četu. Obavezali su se da će mjesečno za nj odvojiti koliko mogu. Nakon razgovora s gđom Jelenom Brajšom, predstavnicom Karitasa u Zagrebu, dobili su Slavicu za kumče. Mladih kumova je oko 20, a neki od njih su već i posjetili kumče. Između ostalog Slavica i njezini kumovi se redovito dopisuju.

Za sada se može reći da se ova akcija pokazala veoma uspješnom i rado prihvaćenom. Evo ukratko nešto o radu u karitasovu domu iz pisma s. Milene Stjepandić: „Ovo je dom za napuštenu djecu. Većina ih ne zna tko su

im roditelji. Mi sestre nastojimo koliko je moguće da toj djeci nadoknadimo uskraćenu ljubav. Svaku večer prije spavanja moramo ih poljubiti i ako zaboravimo, ona me podsjetite. Djeca nakon nekog vremena postanu svjesna svog stanja pa se neki i u duši muče.”

Svako djetinjstvo nije sunčano, već se u mnogim mladim srcima, već na samom pragu života, usadi klica bola, tug i očaj. A ona bi morala cvjetati radošću, srećom!

Irena Ciglar

Ja i vi

Da, pišem o sebi a mislim na vas koji ste brojni i kojima je slično ili pak kao i meni. Prolazeći kroz šarenost grada i stvarnost života, natpisi na brojnim izlozima – „Muttertag – Majčin dan”, možda nas još više iscrpljuju, uznemiruju srce i ranjavaju dušu. Čudno, zar ne?

Za brojne je to sigurno lijep i drag dan. Mnogi će osjećati žar i sreću obiteljskog doma, toplinu i ljubav roditelja. Ja i vi, kojih u ovom svijetu i dobu nije baš premalo, stajat ćemo u prašini ruševine obiteljskog doma. Za nas su obiteljski dom i ozračje postali crna ruševina, a riječi mama, tata, roditelji, oštrice koje nemilosrdno ranjavaju srce.

Čovjek bez domovine je skitnica, a mi mladi porušenog obiteljskog doma mlada, narušena biljka koja se lomi i savija na sve strane uzdišući pod stihijom koja se zove život. Mnogi će slaviti, veseliti se, plesati i igrati, a mi ćemo sigurno stajati i nijemo sa suzom u oku gle-

dati u ruševinu koja se zove porušeno i utrnuto obiteljsko ognjište.

Za mnoge smo se promijenili, postali smo drukčiji, a u bolu možda ni sami sebe više ne prepoznajemo. Brojni nas gledaju i s dozom prezira potihom kažu: „Što, oni mogu biti drugačiji? Vidi kakvi su im roditelji; ne pada kruška daleko od stabla.”

Ranjeno i iscrpljeno moje i tvoje srce nitko ne može prozrijeti. Ni ja ni vi nismo krivi što smo „žrtve” ruševine koja se zove obitelj.

Život ne pita puno. Mi moramo dalje, iako smo često puta bez snage. Teško je hodati kroz život, kada nema odmarališta koje se zove obitelj, da se u njemu odmorimo i skupimo nove snage. Bilo kako bilo, mi – ja i vi, moramo dalje. Sigurno negdje ima obitelj, jedno ognjište, na kome se mogu svi ogrijati. Tražimo ga, težimo i pođimo prema njemu. Teško jest, moramo izdržati i misliti na utočište mladih patnika.

Dolores

3.500 DM za Karitasovu djecu u Zagrebu

Već petu godinu zaredom vjeroučenici Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu prikupljaju korizmene priloge za Karitasovu djecu u Zagrebu. Na vjeronauku, na početku korizme, ove godine vjeroučitelji i vjeroučiteljice podijelili su im kutijice „Moj dinar za braću u bijedi” i protumačili smisao ove akcije i život Karitasove djece. Vjeroučenici su se odricali koliko su mogli. Svoje priloge donijeli su 17. svibnja u crkve gdje se slavi misa na hrvatskom jeziku u Stuttgartu. Za prikazanje u procesiji svoje kutijice prinijeli su na oltar. Prinijela su dar s osjećajem radosti, ali duboko suosjećajući s djecom koja trpe. Žele da Karitasova djeca osjete njihovu ljubav i tom prilikom skupili su 3.500 DM. Ujedno im obećavaju da će i ubuduće na njih misliti.

Mv.

Htjela bih...

Htjela bih ljudima pjevati pjesme i pričati bajke da zaborave na životne brige... Ali me strah da moje riječi shvatiti neće, da će jednostavno odmahnuti rukom i – poći dalje.

Ivanka Smilović

MAINZ

20 godina Hrvatske
župne zajednice

Hrvatska kat. župna zajednica Mainz slavi 11. 10. 1987. 20-godišnjicu svoga postojanja. U ovoj jubilarnoj godini župna zajednica je zabilježila velike duhovne uspjehe:

Tri grupe mladih vjeroučenika sudjelovale su na **Bibiljskoj olimpijadi** u Offenbachu 2.5.1987., a druga grupa je osvojila prvo mjesto u kvizu znanja.

17.6.1987. sve tri grupe mladih, sa svojom katehisticom č. sestrom Dionizijom Tomas i sa župnikom p. Stjepanom Pavićem otputovali su na svoje nagradno putovanje u Maria Einsiedeln u Švicarsku. Putovalo se autobusom. Na putu prema Švicarskoj posjetili smo Donaueschingen i došli na izvor Dunava koji Nijemcima predstavlja neku posebnu atrakciju, a oni je ovjekovječile posebnim spomenikom. Zatim smo putovali dalje i došli na slapove Rajne (Rheinfall). Silne količine vode rušile su se u bijeloj pjeni oblaka i buke i razbijale se o dvije klisure koje kao da jedva odolijevaju silnoj snazi i udarima vode, da malo kasnije nastave svoj tok kao žila kucavica prostrane Njemačke prema sjevernom moru. Tek tu smo osjetili i doživjeli snagu vode i uvjerali se da Nijemci sa ponosom Rajnu nazivaju „Vater Rhein“.

Nakon duljeg razgledanja i divljenja, srca su nam bila usmjerena prema svjetskom hodočasničkom svetištu „Maria Einsiedeln“. Iako je bio kišan dan, a autoceste preopterećene, stigli smo u Maria Einsiedeln nekako oko 16,00 sati i smjestili se u hotel „Rot Hut“. Nakon kratkog smještaja pošli smo zajednički odmah u svetište i pred crnom Gospom, okruženom pouzdanim moliteljima iz raznih zemalja, izrekli smo joj i mi naše hvala. Nakon toga smo imali sv. Misu u samostanskoj kapeli benediktinaca. Veliki benediktinski samostan sa svetištem kao uresom poticao je u nama misli o samostancima redovnicima koji i danas igraju veoma značajnu ulogu u kulturnom i vjerskom životu njemačkog naroda.

Već godine 934. kanonik Eberhard iz Strassburga postavio je temelje tog benediktinskog samostana u Maria Einsiedeln. Taj kanonik je sjediniio pustinjake koji su s njim po uzoru svetog Meinrada živjeli u „Tamnoj šumi“ u samostansku redovničku zajednicu. Samostanci pustinjaci iz Maria Einsiedeln bili su biskupi u Churu, Como-u, Konstanzu i Regensburgu.

Godine 1029. požar je uništio i samostan i crkvu, ali kroz slijedećih 10 godina sve je bilo obnovljeno. 5.5.1926. samostan i crkva su ponovno gorjeli, ali bez većih šteta, pa je iste godine popravljen i samostan i crkva. Samostan posjeduje veliki broj rukopisa. Posebno su vrijedne pune stranice s minijaturama koje rese pojedina djela.

Mainzski krizmanici za vrijeme podjeljivanja sakramenta potvrde u crkvi sv. Josipa

Gospin kip (Gnadenbild), kasnogotički kip s izrezbarenim odijelom, smješten je nakon požara u Marijinu kapelu.

Iza objeda, dne 18.6.1987., otputovali smo iz Maria Einsiedeln prema Bodenskom jezeru. U srcu našeg kontinenta, a iz svih paravaca pristupačno, leži Bodensko jezero, to „more“ triju zemalja. Ljepote krajolika tog jezera su na razne načine opjevane. Okruženo je predalberškim i švicarskim Alpama, urešeno lječilištima pri obalnom području i bezbrojnim spomenicima kulture, a da i ne govorim o vrtovima s raznim voćem i o razumljivom gostoprimstvu stanovnika. Sve ove prednosti daju ovom divnom predjelu jedinstveno i međunarodno značenje. Otok Mainau, pun cvijeća i mediteranskog bilja, s pticama i životinjama u šarolikom cvijeću, privukao je pažnju gotovo svih posjetilaca. Bilo je zaista divno. Naše bi putovanje bilo uza sve to nepotpuno da se nismo navratili na izvor Dunava i da se nismo divili začaranoj snazi vodopada na Rajni i grandioznoj snazi redovnika benediktinaca, oličenoj u građevnom zdanju samostana i svetišta u Maria Einsiedeln.

5.7.1987. mjesni biskup **dr. Karl Lehmann** službeno je posjetio hrvatsku župnu zajednicu Mainz i održao **pontifikalnu Misu krizme** i tom prigodom krizmao 26 krizmanika naše župne zajednice. Crkva sv. Josipa u Mainzu bila je premalena da primi veliki broj vjernika. U sv. Misi koncelebrirao je i

hrvatski delegat p. Bernardo Dukić, zamjenik gradskog dekana župnik Hasenfuß Karl-Martin i p. Stjepan Pavić kao župnik Hrvata u Mainzu. Nakon završetka Mise i obreda biskup se susreo s krizmanicima, roditeljima i kumovima ispred crkve. Nakon toga je biskup došao u hrvatski centar gdje je u iskrenom razgovoru ostao s hrvatskim delegatom p. Dukićem i župnikom p. Stjepanom Pavićem. Zatim je obišao prostorije centra i uredi i s posebnim raspoloženjem i lijepim dojmovima o hrvatskim vjernicima i o njihovoj svjedočenju vjere u tuđem svijetu vratio se sa svojim kapelanom u rezidenciju.

Na Duhove, 7.6.1987., bila je u crkvi sv. Josipa u Mainzu svečanost **Prve sv. pričesti**. 10 djevojčica i 13 dječaka primili su po prvi put sv. pričest i tako se pribrojili broju odraslih. Prepuna crkva vjernika oduševljeno je molila i pratila mirni razvoj sv. Mise i obreda, da bi sa zanosom i oduševljenjem nastavili slavlje sa svojim prijateljima, znancima i rodbinom.

Posebni događaj u životu hrvatske župne zajednice Mainz bit će **proslava 20. godišnjice** njena postojanja, 11. listopada 1987. godine, u Kurfürstliches Schloß u Mainzu. Predviđena je pontifikalna sv. Misa u crkvi sv. Josipa u Mainzu, koju će predvoditi mons. Josip Arnerić, biskup iz Šibenika, te kulturno-zabavni program u Kurfürstliches Schloß u Mainzu. Zabavni dio programa vodit će muzički sastav „5 D“ iz Zagreba. S. Pavić

Tri ekipe vjeroučenika iz Mainza koje su 1987. sudjelovale u kvizu znanja. (među njima i prva). Na slici: vjeroučenici sa svojom misionarom i svojom vjeroučiteljicom pred crkvom u Einsiedelnu.

WUPPERTAL

Puna srca, pune čaše, neka živi što je naše!

Riječi iz naslova mogli su čitati prisutni u prepunoj dvorani kod zoološkog vrta, u Wuppertal-Sonnbornu prilikom proslave 10. obljetnice postojanja i djelovanja folklorne grupe u Hrvatskoj katoličkoj misiji Wuppertal. Obljetnica je proslavljena uistinu punim srcem.

Na dan sv. Ante, 13. lipnja, u prostorijama Hrvatske katoličke misije Wuppertal slavljen je Misa zahvalnica koju je predvodio p. Rafael Begić, župnik u Frankfurtu, a asistirali su mu p. Nedjeljko Norac-Kevo, župnik u Wuppertalu i p. Jozo Župić, župnik u Mettmannu. S. Zora je svirala, a prepuna dvorana od srca pjevala. P. Rafael je u svojoj propovijedi govorio o sv. Anti patronu misije koji i danas može biti od velike pomoći za sve nas, jer svi mi tijekom života ponešto izgubimo: vjeru, prijateljstvo, bračnog druga, ljubav... Poslije Mise, oko zgrade i u misijskim prostorijama sve oživjelo u veselom čavrljanju uz piće i gril.

Iskoristih tu priliku i popričah s voditeljem folklor gospodinom **Stjepanom Babiljem**, popularnim „Pištom“.

Evo nekih njegovih prisjećanja:

Prvi su dani bili jako skromni. Počeli smo s osam članova: četiri muškarca i četiri djevojke. Na prvom nastupu smo imali jako lijepi uspjeh i to nas je motiviralo za daljnji rad i zainteresiralo druge članove. Za godinu dana skupili smo tridesetak članova, a za dvije godine već smo imali i jednu dječju grupu.

Ovdje bih posebno zahvalio s. Majdi Ravlič koja nas je tada pozvala i ohrabrila za naš prvi nastup prilikom otvaranja misijske kuće. Slijedili su daljnji nastupi. Na biblijskoj olimpijadi u Bochumu zauzimamo prvo mjesto.

Grupa se povećavala. Treće godine poslije osnutka rađa se druga, pa treća grupa. Kroz folklor je prošlo oko 120 folklorista. Sada ih je oko 70 koji su aktivni.

Nastupali smo prilikom biblijskih olimpijada u Frankfurtu i Offenbachu, u Wuppertalu kod susreta stranaca, staračkim domovima, prilikom održavanja karitativnih priredaba. Ne bih se mogao sjetiti svih gradova u kojima smo nastupali, ali su mi još u sjećanju nastupi u Bochumu, Kölnu, Düsseldorfu, Mettmannu, Lüdenscheidu, Berlinu, Bruchsalu i Limburgu gdje je ove godine, 30. 5., održan Međunarodni festival pjevačkih zborova i folklor.

Publika nas je lijepo primala. Izvodili smo narodne običaje: „Prigorski svati“, „Slavonska žetva“, „Pozdrav Domovini“...

Bilo je i onih koji su govorili da mi bolje glumimo nego plešemo. Gotovo iz inata pripremili smo „Podravinu“, da dokažemo da znamo što je ples.

Wuppertalski folkloristi (treći s desna, u prvom redu, „Pišta“) u povodu 10. obljetnice svoga postojanja

Možda sam se ja upuštao u nešto čega su se drugi bojali. A želja mi je uvijek bila da što više ljudi okupim i da ih razveselim. Te naše priredbe pripremalo je oko 50 ljudi. I pripada im velika hvala.

Za svaki nastup imali smo i posebnu nošnju. Sve to nošnje radile su marne ruke naših sestara kojima su se pridružile i pomagale tijekom godina mnoge gospođe iz misije, a za ovo prigodu posebno su se organizirale gospođe društva (Katarina Kotromanić). Hvala im svima jer su s ljubavlju radile u misiji.

I svećenici: p. Berislav Nikić, p. Rafael Begić i p. Nedjeljko Norac-Kevo, kao i časne sestre: Majda Ravlič, Ivanka Bošnjak, Marija Čarapina, Mira Landeka i Zora Jažo zaslužuju svaku pohvalu, jer svi su oni doprinijeli da se dođu do ovoga što danas imamo i što ćemo nastojati podržati i biti još kvalitetniji.

Zahvalih „Pišti“ na razgovoru i pustih ga da se što bolje skoncentrira za večerašnji nastup sa svojom grupom „Zagreb“ koja je dobila ime u vrijeme župnikovanja p. Rafaela Begića.

Zamolih sestru Majdu za kraći razgovor. Ona je za ovu priliku došla iz Baške Vode gdje je sada na dužnosti.

Iz njenog prisjećanja saznadoh da je „Pišta“ skroman čovjek, ali s mnogo ideja i uporan. Najljepše ideje i inspiraciju dobiva za vrijeme svete Mise. Radio je bez plaće. Sretan što druge može razveseliti. S grupom je često nastupao nasred ulice. Nijemci su im se divili. Dobili bi samo sok, ali su bili sretni.

Riječi pohvale čuo sam i u razgovoru s mladima i djevojkama koji plešu u folkloru i sretni su da su uz velike napore naučili „Podravinu“ koja je njihov vrhunac. I zaista je. Gledao sam je. „Pištu“ cijene, vole i slušaju.

Napustih misiju i pođoh u prekrasnu dvoranu koja je već u 20.00 sati bila dupkom puna.

Poslije otpjevanje „Lijepe naše“, na sceni je folklorna skupina „Zagreb“ sa svojim dragim „Pištom“. Plešu, a dvorana plješeće. P. Nedjeljko Norac-Kevo pozdravlja sve prisutne i izriče hvalu svojim prethodnicima u misiji: p. A. Validžiću, p. B. Nikiću, p. R. Begiću kao i časnim sestrama, prijašnjim i da-

našnjim. Od srca pozdravlja svećenike i časne sestre iz Sjeverne Rajne Vestfalije kojih se za ovu prigodu skupio lijep broj.

Na poseban način pozdravlja folkloriste na čelu s „Pištom“ kojem će za ovu prigodu pokloniti i vrlo lijepu umjetničku sliku kao izraz priznanja za njegov 10-godišnji rad u misiji a sestre će mu donijeti i lijep buket cvijeća uz dugotrajni pljesak velikog mnoštva u dvorani.

Folkloristima je uputio srdačan pozdrav i p. Rafael Begić zaželjevši im da svojim nastupima obogate i svjetsku kulturu.

S. Majda Ravlič zaželjela im je da i dalje njeguju prijateljstvo i da kroz ples slave Boga.

I njemački župnik župe Srca Isusova zaželio im je da to što su u 10 godina izgradili i dalje nastave.

A gradonačelnica, gospođa Irmgard Wohler, kazala je da uvijek rado dolazi, jer misija uvijek veselo slavi.

Zahvalila je sestrama na njihovom radu u Wuppertalu, a folkloru je zahvalila što doprinosi kulturi Wuppertala.

A onda je popularni „Pišta“ očima punih suza radosnica progovorio:

Dragi prijatelji i dragi gosti, hvala plesačima.

Hvala svećenicima i časnim sestrama koji su nas potpomagali.

Hvala svima koji su na bilo koji način doprinijeli da možemo napredovati i doći do današnjeg slavlja.

Pozivam sve koji su plesali u našem folkloru, i aktivne članove i one koji su prestali, da zajedno još jednom otplešemo jedno kolo.

U pauzama je župnik p. Nedjeljko Norac-Kevo pročitao samo jedan dio prispjele pošte, telgrama i čestitki.

I preko stotinu plesča i plesačica uhvatilo se u kolo. A Vera Svoboda otpjeva im „Hvala“.

Ona će poslije ovoga do dugo u noć razveseljavati prisutno mnoštvo, a pratit će je tamburaški orkestar „Tamburica“ iz Starog Petrova Sela, koji skupa s Verom dođe iz Domovine za ovo 10-godišnje slavlje.

Čestitkama se pridružuje i „Živa Zajednica“

Jozo Župić

„SLIČICE” IZ DÜSSELDORFA „Nema nad suncem svitlosti, nit nad majkom milosti”

U subotu 9. svibnja, u župskoj dvorani, župnik fra Nikola otvorio je slavlje Majčina dana. Pozdravio je prisutne i čestitao majkama. Zatim je njemački župnik i dekan pozdravio sve prisutne i uputio čestitke prisutnim majkama i onima koje su u Domovini.

„Lijepa naša” bila je prva pjesma i molitva Domovini i za Domovinu. Zatim slijede točke programa. Izmjenjuju se djeca, mladi, odrasli. Program koji je bio vrlo bogat i šarolik pripremali su sa župnikom s. Zdenka, s. Gertruda i gosp. Ivček (folklor).

Naš soc. radnik M. Begonja večeras je s posebnim ponosom i zadovoljstvom stupio na pozornicu.

Iza njega je stupila i s. Zdenka s trima biblijskim grupama. One su nam se predstavile i pokazale što su „zaradile” u Frankfurtu na Olimpijadi. Dva pehara više u našim misijskim prostorijama i drugo mjesto iz kviza znanja. To je zaslužio burni aplauz.

Po završetku kulturnog programa djeca i mladi silaze sa pozornice i simbolično dijele po jednu svibanjsku ružu svojim majkama. Tko ima više djece, dobio je i više ruža.

U isti čas nameće se pitanje: „Bože moj, da sada mogu ustati sva ona djeca nerođena, a na smrt osuđena, pa da svojim majkama u svojim nevinim ručicama donesu svibanjske ruže?! Oh ova naša ‘suzna dolina’ bila bi prilična oaza ispunjena mirisavim svibanjskim ružama i veselim dječjim smijehom!”

Šteta je što je ovakvih dana malo u godini! Jer, zaslužuju majke i više dana!

Rekao je naš narod za majku: „Nema nad suncem svitlosti, nit nad majkom milosti”. Ili ona: „Ime mama usta ispunjuje, a pjesma o majci do neba se čuje”. A ja bih još i ovo dodao: „Majka, pa to je sveto i časno zvanje, a danas je dobrih majki sve manje”.

Ples kao molitva

Svaki dan na BUGI prisutna je i Crkva. U večernjim satima (oko 18 s.) održava se pro-

gram duhovnog karaktera: u obliku meditacije, molitve, čitanja, igre... Prema općem mnijenju to je dosta dobro posjećena točka Bundestgartenschau. Mi smo s još drugim njemačkim župama nastupili 10. svibnja. Naizmjenice se pjevalo i igralo. Njemački najavljiivač koji je vodio tu točku BUGE, prateći razigranost naših mladih, govorio je o plesu kao molitvi citirajući mjesta iz Biblije.

Slavlje Prve sv. pričesti

U nedjelju 24. svibnja slavili smo Prvu sv. pričest. Crkva dupkom ispunjena, a djeca radosna idu u procesiji do oltara. Sv. Misu služi fra Nikola i u svojoj propovijedi stavlja na srce djeci i roditeljima, da sada ne posustaju, da se ne uspravaju u ovom zanosu, nego da uvijek idu za Isusom, i da svjedoče vjeru pradjedovsku.

Isus voli djecu.

Prvopričesnici prinose darove na oltar: kruh, vino, svijeću, cvijeće, kamen i vijenac.

Kruh je znak života i bez kruha ga nema. Vино je znak veselja i bez vina nema veselja. Svijeća je znak svjetla i bez svjetla bi bilo teško živjeti. Cvijeće je znak ljubavi. Kamen (iz domovine) znak je neraskidive veze s rodom i rodom. Jer sve što imamo ponijeli smo sa svog rodnog ognjišta, sa svog rodnog kamena. To treba i na djecu prenositi. Istina je da nam je tuđa zemlja pod nogama, tuđe nebo nad nama, tuđe nas sunce grije, ali još uvijek nostalgija u duši za Domovinu bje.

Posebno je bilo dirljivo kada su dva dečka (prošlogodišnji prvopričesnici) predali vijenac dvjema djevojčicama (prvopričesnicama). To je vijenac prijateljstva i prinesen je na oltar uz molitvu: „Gospodine, prinosimo ti ovaj vijenac, znak našega međusobnog prijateljstva. Prinosimo ga Tebi na oltar, da Ti, Isuse, učvrstiš naše prijateljstvo s Tobom i sa svim ljudima.”

Obiteljski seminar

U organizaciji Caritasa i misije po prvi put smo imali obiteljski seminar koji su vodili dr. Miro i dr. Marija Tomljanović. Seminar je trajao dva dana. Počeo je u subotu 30. 5. 87., a završio u nedjelju, 31. 5. 87., zajedničkom misom, završnim predavanjem i proširenom diskusijom. Kako su župnik fra Nikola i s. Gertruda bili s jednim autobusom na hodočašću u Lurdu, soc. radnik Mile Be-

gonja i s. Zdenka podnijeli su najveći teret oko pripreme. Naše su djevojke bile pri ruci pa je i to bilo olakšano. Fra Drago Bagarić je za sve sudionike i sve vjernike održao sv. Misu i izrekao prigodnu propovijed. Posebno je naglasio obiteljske probleme. Rekao je: „Trebamo u obitelji imati razumijevanja, treba biti povjerenja u razgovoru, trebamo s djecom razgovarati o njihovim problemima i moliti skupa...”

Tema seminara je bila vrlo zanimljiva i privlačna a glasila je: „Psihosomatska oboljenja naših radnika”. Predavači su bili vrlo konkretni i jasni.

Naši ljudi kada čuju psihooboljenja znaju reći: ja nisam lud, ja neću u ludnicu. Zaista, mi nismo ludi, ali nas često pogađaju takva oboljenja. O tome su nam tako jasno govorili predavači (liječnici).

Činjenica je da mi živimo u tuđini. Živimo u dosta teškim uvjetima. Naše je sidro podignuto i mi smo postali nestabilni. Plovimo između dva svijeta i mnogi se gube u tuđim vodama. Prijeti nam asimilacija, gubljenje identiteta i diskriminirani smo češće puta.

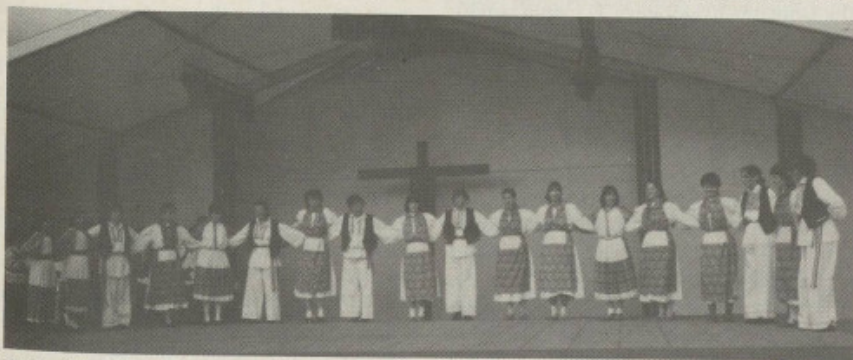
Na završno predavanje iza Mise u nedjelju prispio je i župnik fra Nikola i iskoristio prigodu da pozdravi i zahvali predavačima. Seminar je održan u misijskim prostorijama, a sudionika je moglo biti i više, posebno prvi dan. Kroz čitav seminar prošlo je oko 150 osoba. Djeca su bila posebno pažena, što je bilo vrlo važno.

O čistoći hrvatskog jezika

Ovo je bilo drugo predavanje po redu u našoj misiji o hrvatskom jeziku koje je održao prof. Mile Mamić, jezikoslovac. Njegovo drugo gostovanje kod nas opet je izazvalo veliki interes. Bilo je to na blagdan Duhova, 7. 6. 87. Predavanje je pratilo između 120 i 150 slušatelja. Naši mladi folklorasi su također iskoristili prigodu čuti predavanje, a onda su otišli na redovitu probu folklor. Tema predavanja je bila: „Čežnja za čistoćom hrvatskog književnog jezika”. Zaista, interesantna i privlačna tema. Činjenica je da često uzimamo tuđe riječi kada i nije potrebno, iz neznanja ili mode. Tuđi jezik učimo, a svoj sve više zaboravljamo. Profesor je posebno naglasio potrebu čuvanja jezika. Citirao nam je nekoliko naših branitelja, koji su pismenom riječi čistili i branili naš hrvatski jezik. To su: Antun Matija Reljković, Petar Preradović, August Šenoa, A. G. Matoš i Nator. Naime, dokazano je da su nas kroz našu burnu povijest gazili Osmanlije, Austrijanci i Mađari. I svi htjedoše da nas izbrišu s ovoga planeta i da se naša hrvatska riječ nikada i nigdje ne čuje. Ali, Bogu hvala, ne bi tako. Znali smo se uvijek oduprijeti.

Danas postoje druge opasnosti. Opasnost je da naša omladina izgubi svoj identitet u tuđini. Na nama je starijima, nama roditeljima, da na to budno pazimo i da zdušno prenosimo na svoju djecu što nam naši stari namriješe. A namriješe nam jezik hrvatski, kulturu, običaje i vjeru.

Vinko Lučić

Folklorasi misije Düsseldorf nastupaju u poznatoj „Bugi”. I ples može biti molitva.

KÖLN

Duhovno i narodno osvježenje

6. lipnja 1987. godine, uoči Duhova, Hrvatsku katoličku misiju u Kölnu obradovao je svojim posjetom južnokršćanski biskup iz Boke Kotorske otac Ivo GUGIĆ. On je tom prigodom podijelio sv. potvrdu skupini od 49 krizmanika, od kojih je 27 djevojaka i 22 mladića.

Krizmanici su pripremani vrlo savjesno i marljivo. Za Uskrs su bili u Eifelu na posebnoj duhovnoj pripravi, a za tri večeri prije sv. potvrde u Minoritenkirche imali smo dva dana sv. Misu s propovijedu koju je držao otac Tihomir Zovko, a treći, zadnji dan, posebno je za krizmanike propovijedao fra Jozo Župić, koji je jako lijepo obradio temu za krizmanike. Te su večeri ispovijedala desetorica hrvatskih svećenika.

Našeg hrvatskog biskupa Gugića pozdravio je u ime krizmanika Mladen Mandić Marija Džerek, zaželjevši biskupu dobrodošlicu u našu sredinu, a u ime roditelja krizmanika gđa Marija Brkan. Za vrijeme sv. Mise svirala je naša „Tamburica“, glazbeni sastav koji je pripremio g. Mile Karlić i marljiva sestra Jelena Petković. Svakako posebnu pohvalu za pripremu sv. potvrde i učenje pripravnika zahvaljujemo od srca sestri Ljiljani Kovač i našem župniku fra Josipu. Naš biskup iz Kotora pozdravio nas je na samom početku rekavši da nam donosi pozdrave iz naše Hrvatske, s tla na kojem su naši hrvatski kraljevi s našim predcima uspostavili našu državnost i u nju i u naš hrvatski narod ukorijenili zasade kršćanstva i vjernosti sv. Petru, od opata Martina i kneza Višeslava do Branimira i svete uspomene kralja Zvonimira, pa da vjeru koju su prigrlili naši davni predci i mi u iseljeništvu prenesemo na svoje potomke, uvijek ostajući vjerni Isusu Kristu i njegovom nasljedniku sv. Petru, a što smo u svojoj slavnoj, počesto krvavoj i tragičnoj, povijesti potvrđivali boreći se „Za krst časn i slobodu zlatnu“, braneći kršćanstvo, civilizaciju i Europu, pa da tom vjerom svjedočimo svoje kršćanstvo i svoju vjernost Crkvi u Hrvata, Sv. Ocu i hrvatskom narodu Biskup Gugić je biskup današnje najmanje hrvatske biskupije koja broji oko 18 000 vjernika i ima 18 svećenika. Objasnivši svrhu i značenje sv. potvrde, dolazak Duha Svetoga za učvršćenje naše vjere, bijasmo veseli slušajući našu domaću, hrvatsku, domovinsku živu riječ na divnom hrvatskom jeziku, a što nam je svima nama, osobito mladima, obaveza da što bolje učimo i naučimo naš hrvatski materinski jezik i njegujemo ga i čuvamo ga kao zjenicu oka svoga, jer ćemo samo tako sačuvati svoju samobitnost, svoju samosvijest i svoju narodnost. Gubitkom jezika izgubiti ćemo svoj identitet, samog sebe i postati odsječena grana s hrvatskog narodnog stabla, koju ni stranci, barem ne u prvim generacijama, ne prihvaćaju olako u svojoj sredini kao svoje.

Toga subotnjeg dana crkva u Minoritenkirche bila je dupkom puna i iako je svečani

Kölnski krizmanici (na slici). Iako žive u tuđoj zemlji, oni ne zaboravljaju, niti će zaboraviti, svojih korijena. Višekulturno društvo je moguće, premda u praksi ne znamo kako to ono izgleda.

obred trajao preko dva sata, nitko nije osjetio kako je brzo došao kraj.

Dolaskom domovinskog biskupa osvježili smo se duhovno i nacionalno, osjećali se kao u našoj Hrvatskoj, zaboravili gorak kruh tuđine. Neka bude hvala svima: našem župniku i sestrama, svima koji su pomagali, našem dragom južnokršćanskom biskupu koji

nas je prenio na obale našeg Jadrana, Krešimirovog mora, na tlo Višeslavove krstionice, kada smo se opredijelili za Isusa Krista i ubrojili se u uljudbene narode kršćanskog svijeta. Dao Bog da nastavimo putem kojim pođoše naši predci predvođeni hrvatskim knezovima i kraljevima prije gotovo 14 stoljeća.

Franjo, Neda, Ante, Ruža, Hrvoje

NEUSS

Blagoslov doma i kućne kapele

Nedokučivi su putovi Božji. Bog stalno iznenađuje. Pred 19 godina iznenadio je svojim pozivom i Družbu sestara presvetog Srca Isusova iz Rijeke. Pozvao je sestre da se otisnu od svoje Matice koja je osnovana 1899. godine u Rijeci po sestri Mariji Krucifiksi Kozulić i da krenu u strani svijet i da ljubav i milosrđe dobrog Samaritanca pokazuju u staračkom domu Srca Isusova u Neussu, Promenadenstr. 45.

I one poslušale taj glas, odazvale se i krenuše. U tom domu ostadoše sve do 19. ožujka 1987., a onda se preseliše u novosagrađeni starački dom Srca Isusova, Am Stadtarchiv 10a. Dom ima 105 ležajeva. U njemu radi 10 sestara iz Družbe presvetog Srca Isusova iz Rijeke.

U četvrtak, 4. 6. 1987., bio je blagoslov doma i kućne kapele. Za ovu prigodu došlo je i jedanaest sestara iz Rijeke, predvođenih vrhovnom glavaricom s. Terezijanom. Gradska uprava ih je pozvala i troškove platila. Pozvan je također i riječki nadbiskup J. Pavlišić. Predvodio je svetu Misu uz asistenciju gradskog dekana msgr. K. Franssen i o. Jozo Župića, misionara u Mettmannu. Nadbiskup je imao svetu Misu na njemačkom jeziku i pod svetom Misom blagoslovio kapele i oltar.

Poslije Mise izrekli su u predvorju doma blagoslovnu molitvu za dom i njegove stanovnike gradski dekan msgr. K. Franssen i evangelički župnik H. Schenck.

Pjevanje su predvodili bogoslovi večernje gimnazije „Kollegium Marianum“ iz Neussa.

Pred staračkim domom govorio je gradonačelnik H. W. Thywissen i istaknuo da su sestre ne samo dar za Rijeku nego i za Neuss. One su duša ovog doma, rekao je.

I nadbiskup J. Pavlišić uputio je nekoliko riječi prisutnima a posebno sestrama kojima je zaželio da i dalje, iz dana u dan, pokazuju praktičnu kršćansku ljubav.

Poslije pozdravnih riječi gosp. M. Hoerena, čovjeka iz savjetodavnog tijela grada Neussa, slijedila je predaja ključeva.

Arhitekt Iglauder predao je sestri Kazimiri ključeve doma. Radost na licu sestre Kazimire i direktora grada H. H. Grosse-Brockhoffa. Zastirala je limena glazba, a preko 150 uzvanika uz čašicu i sendviče krenuše u obilazak prostorija u kojima već stanuje 105 osoba za koje se na poseban način brinu sestre Družbe presvetog Srca Isusova iz Rijeke. To je njima na čast, a na čast je i cijeloj njihovoj Družbi koja broji 140 sestara.

Jozo Župić

KÖLN

Jubilarna tijelovska procesija

Ljepotica i ponos Kölna, prekrasna katedrala, već 25 godina sluša pjesmu i molitvu Hrvata katolika koji se pridružuju na Tijelovo tisućama Kristovih štovatelja u procesiji Presvetog Oltarskog Sakramenta.

I ove godine, 18. 6., velik broj Hrvata katolika zauze svoja mjesta u bloku broj III. ispred kölnske ljepotice.

Posebni pozdrav uputio im je pomoćni biskup dr. Klaus Dick koji je predvodio ovogodišnju svetu Misu koja je počela u 9 sati. A poslije procesije preko 800 naših ljudi dođe Mülheimerstadthalle, gdje je u 15 sati započeo kulturni program.

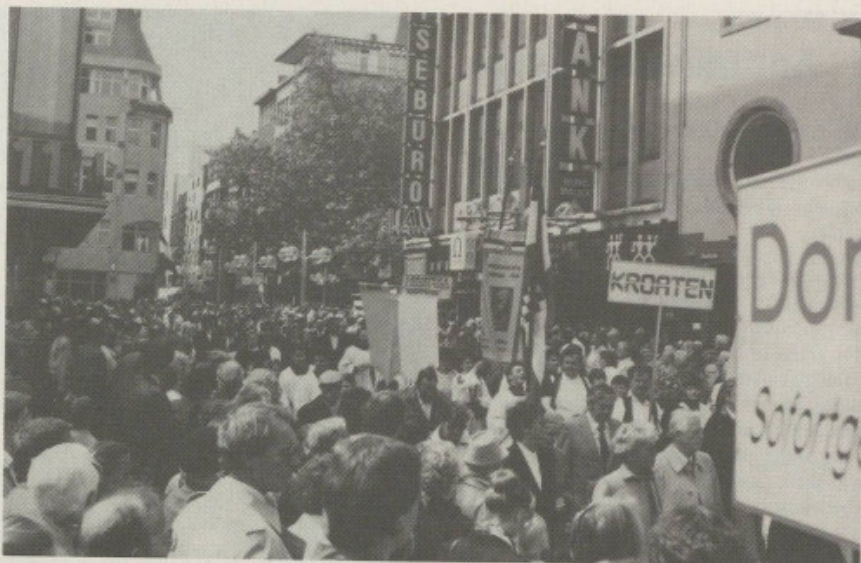
Pod vodstvom s. Jelene Petković grupa djece i mladih izvedoše ritmičku vježbu „Lijepa naša“. Mnogima se u dvorani orosiše oči. U pokretima smo gledali rijeke i more, planine i gore, žito i polje, srce i molitvu za svoje.

Tada je p. Josip Bebić pozdravio sve prisutne i predstavio goste dana: Ivo Fabijana i grupu „Zagrepcani“.

Čestitao je Hrvatima 25 – godišnji jubilej sudjelovanja u tijelovskim procesijama.

I slavije je nastavljeno. Skladatelj i pjevač Ivo Fabijan sa svojom grupom „Zagrepcani“ digao je na noge i stare i mlade. Pjesma, ples, oduševljenje.

Ivo Fabijan dobitnik je mnogih nagrada u Domovini, sudionik je na 8 festivala u Zagrebu, 3 puta bio je na festivalu u Splitu, izdao je 5 albuma svojih ploča. Roditelji su mu iz Posušja, ali su se preselili u Slavonski

Na svakoj tijelovskoj procesiji u milijunskom Kölnu hrvatski su katolici brojniji od svih inozemnih katoličkih skupina zajedno

Brod. On živi već 16 godina u Zagrebu. Svojim pjevanjem pogodio je u žicu svih prisutnih, jer je svatko mogao čuti pjesmu svoga kraja. Gdje on nije stigao, stizali su vrsni svirači i pjevači, mladi „Zagrepcani“, svi stručno školovani, a u glazbi širokog repertoara.

I potrajalo je to do 22.00 sata. U pauzama su dobitnici tombola mogli preuzeti svoje nagrade.

Program je završio molitvom Oče naš i blagoslovom koji je podijelio p. Josip Bebić.

Mladi su izlazili iz dvorane s riječima: „Bilo je super“. Trud p. Josipa Bebića, s. Ljiljane Kovač i s. Jelene Petković se isplatio.

Jozo Župić

Četvrt stoljeća – najbrojniji

Među katolicima drugih materinskih jezika na tradicionalnoj, velikoj tijelovskoj procesiji kroz grad Köln hrvatski su vjernici već 25 godina zastupljeni u većem broju nego svi ostali inozemni katolici zajedno, istakao je u pozdravnom govoru pred velebnom katedralom pomoćni biskup dr. Klaus Dick, ujedno biskup za dušobrižništvo stranaca u SR Njemačkoj, predvođeci ovogodišnje tijelovsko slavlje umjesto oboljelog kardinala Höffnera.

KREFELD-LINN

Govor na gori – utopija ili program?

U zadnje je vrijeme Govor na gori postao vrlo aktualan. Njime se različito argumentira. Upotrebljava se u raspravama o miru te se ističu njegove krajnje postavke o nenasilju i ljubavi prema neprijatelju.

Na ustima je pacifističkih boraca i u temeljima pastirskih pisama o miru (američki i njemački biskupi).

Neki političari govore da se Govorom na gori ne može vladati, jer sadrži nedostizne ideale.

Drugi, čak i egzegete, vele da jedan političar može iz njega izvući jedne zaključke, drugi pak druge.

I crkveni ljudi mnogo puta su ga promatrali više kao tekst kojemu se treba diviti a manje ostvarivati ga.

A Lav Tolstoj je kazao da bi na zemlji nastao raj, kad bi ga ljudi shvatili. Martin Luther je Govor na gori prebacio na privatno područje.

O cijeloj toj problematici Govora na gori govorio je sakupljenim pastoralnim djelatnicima Sjeverne Rajne Vestfalije o. Franjo Mušura. Oni su se 30. lipnja 1987. okupili u misiji cijenjenog predavača. Na kraju svog predavanja o. Franjo Mušura je kazao da treba više povjerenja u Isusa i više obraćenja, a nudi i svoj recept za svijet: Isus i Zakeji!

Dugotrajni pljesak prisutnih bio je znak priznanja predavaču za njegovo iscrpno izlaganje i njegovo vrlo dobro poznavanje problematike Govora na gori.

Poslije predavanja i diskusije, predstavnik ove regije vlč. Stjepan Penić izvijestio je prisutne o nedavno održanom sastanku predstavnika na kojemu se raspravljalo o idućoj biblijskoj olimpijadi i o zaključku da ova naša regija pripremi i pitanja i odgovore za tu olimpijadu koja će biti posvećena Mariji.

O. Pavao Obrdaj poziva sve prisutne na što veće angažiranje za marijanski i mariološki kongres u Kevelaeru, u mjesecu rujnu. Posebno apelira da dođe što više hodočasnika 19. rujna kada će biti prisutan i kardinal Franjo Kuharić.

Osvrnulo se i na nedavno održani susret mladih u Mettmannu. Zaključeno je da idući susret bude u Moersu. Na idućem sastanku odredit će se i tema za susret mladih u Moersu.

Vlč. Stjepan Penić zahvaljuje predavaču, prisutnima na odazivu, među kojima su bila i dva gosta: vlč. Mirko Enderli iz đakovačke biskupije i vlč. Ivo Kešina iz splitske nadbiskupije. Zapjevamo od srca o. Frani Mušuri, a on sve prisutne pozva u istoj toj dvorani na bratski ručak.

Hvala njemu i njegovim suradnicima koji nas pogostiše.

Jozo Župić

„Ujaci“

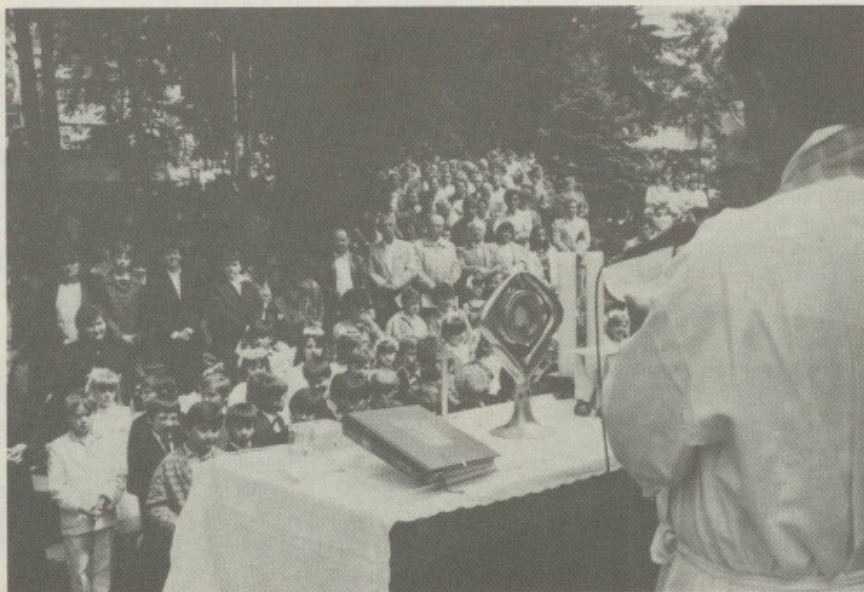
Prigodom radosnih susreta, obiteljskih proslava, za osvježenje pri putovanju automobilom – kazeta „Na istom putu“. Pjevaju „Ujaci“. Naručuje se u Hrvatskom naduobrižničkom uredu u Frankfurtu i u mnogim našim misijama u S. R. Njemačkoj. Cijena: 10.– DM.

STUTTGART

Antunovsko slavlje

Naša iseljenička Crkva što živi – vele privremeno – u Stuttgartu ovogodišnje je Antunovo imala sreću proslaviti pod vodstvom naddušobrižnika iz Frankfurta fra Bernarda Dukića.

Poznato je da naši vjernici diljem Domovine uvelike štiju „Sveca svega svijeta“, svetoga Antuna Paodvanskoga. Tu pobožnost i odatost velikom čudotvorcu naš je narod prenio i sačuvao i u tuđini. Proslava sv. Ante, 13. lipnja, u glavnom gradu njemačke pokrajine Baden-Württemberg, u Stuttgartu, imala je i ove godine jednu posebnost koja zaslužuje da bude registrirana: blagoslov djece pod večernjom sv. Misom i završetak vjeronaučne godine koja je ove godine bila posebno slavljenička. Svi oni koji su se na Antunovo našli na ovoj svečanosti reći će da je to trebalo vidjeti i doživjeti. Divno i dirljivo je bilo vidjeti preko 500 djece i mladih s cvijećem i ljiljanima u rukama, i preko 1500 odraslih na večernjoj svetoj Misi u stuttgartskoj konkatedrali kako zdušno pjevaju i mole, razmišljaju i slušaju. U punom sjaju kroz skladnu i isklesanu riječ o. Dukića zablistale su svetinje i duhovne neprolazne vrednote hrvatskoga iseljenog čovjeka, toga vječnog pečalbara što se neprestano trudi da u tuđini ne izgubi baštinu svojih otaca. Najveće bogatstvo koje jedan narod posjeduje, naglasio je propovjednik, jesu dobro odgojena djeca. U ovom današnjem moralnom rasulu, u svijetu ogrezlom u opacinu, u svijetu u kojem materijalizam truje i guši i pojedince i obitelji roditelji trebaju i moraju pokazati da je Isus Krist jedini Put, Istina i Život. Sveti Antun našem iseljenom čovjeku služi kao primjer kako treba izgrađivati prave vrednote: radost, ljubav, djevičanstvo i neporočnost...

„Hrvatsko Tijelovo“ u dvorištu Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu

Misijski sastav „Fontana“ predvodio je pjevanje, a cijela je Crkva od najmlađih do najstarijih sudjelovala radosno u ovom Antunovskom slavlju koje je ostavilo trajni biljeg kao nešto neizbrisivo i nezaboravno za našega iseljenoga čovjeka. Prije blagoslova troje najmlađih predškolaraca izrecitalo je pjesmu u čast sv. Antuna. A onda je naddušobrižnik pred kipom sv. Antuna izmolio prigodni blagoslov djeci i mladima koji su bili glavni nositelji ovoga antunovskoga slavlja. Vjerujem da krikovi, prošnje i molitve mladih i starijih, djece i roditelja, neće ostati neuslišani.

Dugo, dugo će živjeti hrvatski vjernici u Stuttgartu od ove antunovske proslave, a duhovne ćemo plodove ovoga što je posijano brati u godinama koje dolaze. *M. Vukman*

Izložba fotografija o majci Terezi

U nedjelju 14. lipnja o.g. u prostorijama Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu otvorio je mons. Jürgen Adam, referent za strance u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, prigodnim govorom izložbu fotografija o Majci Terezi. Otvorenju izložbe nazočni su bili pastoralni djelatnici Hrvatske kat. misije u Stuttgartu na čelu s voditeljem dr. Žmirom koji je sve prisutne pozdravio, albanski dušobrižnik p. Hil Kabashi, gosp. Peter Mjeda, pastoralni i socijalni radnik za Albance koji je govorio o životu i djelu Majke Tereze. Sudjelovalo je i razgledalo izložbu tog popodneva oko 400 ljudi, a na blagdan Tijelova preko 2.000.

Odabir fotografija za ovu izložbu sasvim je osobit. Na 47 fotografija prikazana je Majka Tereza u svoj jednostavnosti svakodnevnoga života u susretu sa svojim sestrama, redovnicama, svećenicima, biskupima, predstavnicima vlasti, ljudima iz puka različitih svjetonazora... Do sada smo Majku Terezu gledali kako pruža ruku prema gubavcima, umirućima, bolesnima... Kao naznaka takva njezina djelovanja na izložbi je postavljena skulptura Majke Tereze s izglednim djetetom u naručju, rad akademskog kipara Hrvoja Bošnjaka.

Na ovoj izložbi gledali smo Majku Terezu kako s osobitom jednostavnošću u svakodnevnim susretima svjedoči da je Bog Ljubav, Kruh koji se lomi za nas i koji traži da se i mi lomimo za njega u gladnima, beskućnicima, žednima...

Izložba petorice autora: Zvonimira Atletića, Luke Depola, Mije Gabrića, Luke Mjede i Zvonka Petranovića bila je otvorena posjetiteljima do 29. lipnja u našoj misiji. *M.*

Izložba fotografija o majci Terezi u stuttgartskoj misiji privukla je velik broj posjetitelja

„Hrvatsko Tijelovo“

Proslava Hrvatskog Tijelova" koje se održava već treću godinu zaredom u Stuttgartu uistinu je naišla na izvanredan odaziv naših vjernika. Kao da se taj prostor ispred naše misije pretvara u komadić rodne hrvatske grude.

Svečano euharistijsko slavlje, Misu i ophod „hrvatskog Tijelova“ u četvrtak 18. lipnja predvodio je dr. Josip Ladika, upravitelj Glasa koncila, uz asistenciju vlč. Luke Depola, urednika Maloga koncila koji je na ovom slavlju propovijedao i stuttgartskih misionara. Oko 2.000 hrvatskih katolika okupilo se ispred naše misije na ovo jedinstveno slavlje. Istinski biblijski doživljaj. U prvom krugu, uz oltar, posjedalo 137 ovogo-

dišnjih prvopričesnika, potom šezdesetak dječaka i djevojčica glazbenika s harmonikama, orguljama i drugim glazbalima iz naših misija: Esslingena, Ludwigsburga, Stuttgarta i Waiblingena, uz pjevački zbor misije, predvode pjevanje puka Božjega.

U propovijedi vlč. Depola naglašava Božju namisao s čovjekom. Božju ljubav prema ljudima. Poziva prisutne da ožive svoju vjeru u veliku Tajnu Tijelova. Narod pozorno sluša i potvrđuje kad tripit s pjesnikom ponoviše „Daj mi, Majko, kruha ječmena, u tvojoj duši pečena“, što se dojmalo kao osobito svjedočanstvo u Marijinoj godini, kao poticaj svim roditeljima da je istina što čuše tog dana u čitanju iz knjige Ponovljenog zakona: da „čovjek ne živi samo o kruhu, nego da čovjek živi o svakoj riječi što izlazi iz usta Gospodnjih“.

Nakon sadržajne i tematske propovijedi prisutni vjernici obnovili su svoja krsna obećanja a prije završetka prvog dijela tijelovskog slavlja bio je euharistijski ophod po vrtovima misije, oko golemog razapetog šatora. Pred Presvetim dr. Ladika je izmolio posvetnu molitvu, a potom uveo sve nazočne da euharistijskom vjerom razgledaju izložbu fotografija Majke Terezije.

Proslje podne bijaše pravo narodno veselje, pravi „dernek“. Posjedaše ljudi blagovati uz pjesmu i svirku „Zajedništva“ i solo pjevanja male Kristine iz Esslingena. Nije zaboravljena ni ovom prilikom narodna pjesma „ganga“. Nezaboravni i trajni pečat popodnevnog programa dao je i ovaj put misijski sastav „FONTANA“.

Bijaše ovo radosno Tijelovo s lijepom Misom, lijepim susretom i lijepim programom.

Mf

METTMANN

Mladi iznenadili

Za treći susret mladih Sjeverne Rajne Vestfalije koji je održan 17. 6. 87. u Mettmannu treba reći da je bio iznenađenje. Iznenađio je velik broj mladih. Preko 700. To je znak da je u misijama krenulo nabolje u radu s mladima. Na početku sv. Mise u crkvi St. Thomas Morus mlade je pozdravio p. Jozo Župić, domaćin susreta, a pozdrave su im uputili i vlč. Stjepan Penić glavni koncelebrant te njemački župnik Theo Buter.

Koncelebriralo je 15 svećenika. Propovijedao je p. Bernard Rubinić.

S. Jelena Petković pratila je na orguljama skladne glasove mladića i djevojaka koji iz sveg srca pjevahu svome Bogu i Isusovoj i našoj majci Mariji.

Misa je počela u 11.00 sati i trajala preko sat i pol. Pred crkvom je bio postavljen imbis, ali je upravo na izlazu iz crkve okrenuo pljusak i sve rastjerao.

Mladi su krenuli u gradsku dvoranu gdje je u 14.00 sati započeo kulturni program.

Animator programa bio je vlč. Stjepan Penić.

Poslije otpjevanje „Lijepa naša“ na pozornici su se izmijenili pjevački zborovi mladih iz Leverkusena, Kölna, Bonna, Hagena, Münstera te folklorne grupe iz Hagena, Dortmund, Bielefelda, (ritmika iz Gelsenkirchena), Lüdenscheida, Essena, Düsseldorfa, Münstera, Bochuma, Neussa i Wuppertala.

Preko dva sata uživali smo u pjesmi, folkloru, prekrasnim nošnjama iz različitih krajeva Domovine i pljeskali mladima za uspjele pokrete, skladne glasove, za žrtvu i trud koji

uložiše da drugi mogu toga dana biti sretni. I jedna zanimljivost. Svaka je grupa sebe predstavljala prilikom nastupa po svom predstavniku.

Kad se izredaše sve grupe, na pozornicu je izišao poznati skladatelj i pjevač Ivo Fabijan s grupom „Zagrepčani“. I oduševio je mlade. A i oni njega. Svi plešu. Svi se vesele. Svi su radosni. I to potraja do 22.00 sata uvečer.

U jednoj od pauza pozornici pristupa gosp. Hannewald i predaje u ime gradonačelnice Mettmanna gđe Ingrid Siebeke p. Jozu Župiću spomen plaketu grada Mettmanna kao znak priznanja za njegov zaslužan rad u Mettmannu.

Za ovako uspio susret mladih treba zahvaliti svim svećenicima Sjeverne Rajne Vestfalije kao i njihovim suradnicima bilo na pastoralnom ili socijalnom području. Jozo Župić

Kroatische Trachten, Musik und Folklore

Jugendtag der katholischen kroatischen Missionen war zum zweitenmal in Mettmann

Mettmann (jk). Ein buntes Bild bot die Mettmanner Stadthalle am Mittwoch, aus ganz Nordrhein-Westfalen trafen sich über 700 Jugendliche zum Jugendtag der Katholischen Kroatischen Missionen. Trachten aus den verschiedenen Regionen Kroatiens prägten den Nachmittag, Musik und Folklore beherrschte das zweieinhalbstündige Programm. Das Jugendtreffen begann mit einem Festgottesdienst in der St. Thomas-Morus Kirche, dem Gotteshaus, das von den kroatischen Katholiken in Mettmann regelmäßig zur Feier ihrer Gottesdienste genutzt wird. 15 Geistliche feierten das Festhochamt in Konzelebration, darunter der Pfarrer von St. Thomas

Morus, Kreisdechant Theo Buter, und der kroatische Seelsorger im Kreis Mettmann, Pater Josip Župić. In seiner Predigt mahnte Pater Bernard Rubinić, Lüdenschied, die Jugendlichen unter anderem vor Drogenmißbrauch. Der Geistliche rief die jungen Christen auf, die Zeit der Jugend zu nutzen, sich auf die Zukunft vorzubereiten.

Draußen auf dem Kirchplatz waren Stände aufgebaut, nach dem Gottesdienst sollte hier ein zwangloses Treffen stattfinden. Doch, wie bei so vielen Veranstaltungen der letzten Wochen, war die Vorbereitung zu diesem Treffen verlorene Liebesmühe, ein kräftiger Regenschauer machte wieder alles zunichte.

Das Foyer der Stadthalle platze fast aus allen Nähten, als der kroatische Pfarrer Penić Stjepan, Essen, Jugendliche und Erwachsene, darunter zahlreiche Ordensleute willkommen hieß. In der Heimatsprache betonte der Geistliche, wie wichtig die gemeinsame Begegnung sei, an erster Stelle stehe beim Miteinander die Hand, dann das Herz, und erst an dritter Stelle der Verstand.

Aus Hagen, Leverkusen, Köln, Bielefeld, dem Ruhrgebiet, Lüdenschied, um nur einige Orte zu nennen, wo katholische kroatische Missionen eingerichtet sind, waren die Jugendlichen angereist. Es war das zweite Treffen dieser Art in Mettmann. „Wir sind froh über diese Stadthalle,

zum einen liegt Mettmann tatsächlich im Mittelpunkt Nordrhein-Westfalens, so gibt es keine großen Anfahrtswege, man kommt uns seitens der Stadt Mettmann sehr entgegen“, so die Organisatoren mit Pater Josip Župić an der Spitze.

Herzlichen Beifall gab es für alle am Programm beteiligten Trachten- und Folkloregruppen. Besonders gefiel die Darbietung der kroatischen Mission aus Wuppertal, lautstark wurde nach Zugaben gerufen. Mit dem in Mettmann gezeigten Tanz hatten die Jugendlichen noch vor kurzem bei einem internationalen Folklorefest in Limburg an der Lahn großen Erfolg.

WZ, 20.6.

Hodočašće u Schöntal

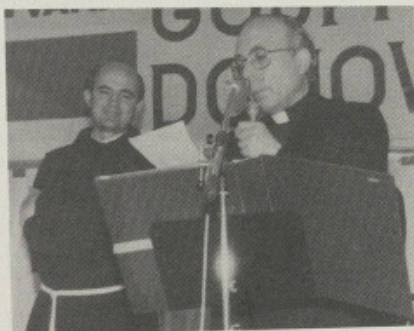
Pripremanje Crkve za treće tisućljeće

Da naš čovjek voli Gospu, da joj se moli i da joj je vjeran, ne samo u Domovini nego gdje god bio, svjedoče brojna svetišta i ovdje u inozemstvu. Tisuće i tisuće hrvatskih vjernika hodočastilo je u lipnju ove godine u marijanska svetišta u Birnau, Neviges, Marienthal, Hildesheim, Deggingen... a evo 21. lipnja u Schöntal.

Hrvatski katolici u biskupiji Rottenburg/Stuttgart hodočastili su ovoga puta osmi put za redom u ovo svetište. Nadali su se lijepom vremenu kao i prošlih godina, a bijaše sasvim suprotno – hladno i kišovito. To ih ipak nije spriječilo da u velikom broju dođu svojoj Majci, da joj iskažu ljubav i odanost, da ojačaju vjeru i nadu te da saberu nove snage za život. Već u ranim jutarnjim satima oživjela je prekrasna barokna crkva. Mnogi su požurili pronaći udobno mjesto u crkvi, koja, premda velika i lijepa, nije najprikladnija da primi tri tisuće ljudi. Požurili su i oni koji su se u ispovijedi htjeli pomiriti sa svojim Bogom i bližnjim, jer je već vrijeme odmora i dalekih putovanja koja nisu bez opasnosti.

Vrhunac hodočašća – sv. Misu, predvodi prelat Jürgen Adam, referent za strance, na hrvatskom uz koncelebriranu asistenciju dragog gosta iz Domovine dr. fra Ivana Dugandžića iz Međugorja i petnaestak hrvatskih svećenika misionara. Prelat Adam izražava svoju radost što je ponovno s Hrvatima u ovom Marijinom svetištu i prenosi pozdrave i blagoslov mjesnog biskupa dr. Georga Mosera.

Propovijed fra Ivana Dugandžića kratka, duboko teološka, a ipak razumljiva običnom puku, jednom riječju izvrsna. Čovjek korača ovom zemljom kao hodočasnik, a njegovo ga vjerničko srce vuče k Mariji. Najveće je čovjekovo dostojanstvo da istraži sve što se dade istražiti i da se pokloni pred onim što je neistraživo, pred tajnom, pred Bogom. U ovom našem vremenu za koje se kaže da ima savršena sredstva, a pobrkane ciljeve, potrebno je za trenutak stati, naći se sa svojim aBogom, ohrabriti se, ojačati vjeru i nadu i nastaviti put prema jedino pravom cilju – Bogu, vječnosti. Sveti Otac želi na početku Marijanske godine, na prijelazu iz ovoga u

Mons. Jürgen Adam (desno) i misionar R. Čorić za vrijeme hodočašća u Schöntalu

Poslijepodnevni program hodočašća u Schöntalu odvijao se pod velikim šatorom

novo tisućljeće, Crkvu pripremiti za vrijeme koje dolazi, pokazati nadu putujuće Crkve. Naša kršćanska nada je u Djetetu koje je Marija rodila. Ona i ne znajući što je čeka spremno odgovara: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.”

Nemojte, rekao je fra Ivan, da vam ova materijalno bogata zemlja, uzme vaše duhovno bogatstvo koje ste donijeli sa sobom kad ste došli u ove krajeve. Vjera, ljubav prema narodu, poštenje, moraju vam biti sveti.

Puk je preko sv. Mise pjevao skladno i pobožno uz orguljsku pratnju fra Stipice Grgata. Mladi su u ime nazočnog mnoštva izrekli molitvu vjernika, a lijepa je Misa završena pjevanjem „Lijepe naše”.

Dva kilometra dalje od Schöntala bio je, zbog lošeg vremena, razapet veliki šator pod kojim se odvijao popodnevni kulturno-umjetnički program. Domaćin fra Radovan Čorić s vjernicima svoje misije pobrigao se za tjelesnu okrepku hodočasnika. Nije bilo lako nahraniti 3 tisuće ljudi, ali je sve ipak lijepo obavljeno.

Zatim je na pozornicu izašao raspjevani VIS „Ujaci” koji je vrlo uspješno izvršio svoj zadatak. Poslije pjesama religioznog i duhovnog sadržaja koje su zračile ljubavlju prema Bogu, Crkvi, Domovini i našem iseljenom čovjeku, prošetal su „Ujaci” pjesmom po starom zavičaju, a zatim svirali za ples. Pljesak sve burniji, pokoja suza u oku starijih, smijeh i radost na licu mladih, veselje i vrisak djece – govorili su „Ujacima” da im narod prihvaća riječ i melodiju, da im je narod zahvalan. Sigurno je pokoji stariji hodočasnik poželio s „Ujacima”: „Domovino, daj me primi k sebi, pa da umrem uz tvoj skut!” Narod je u velikom broju nabavio kasetu „Na istom putu”. Stipica, Stipe, Božo i Toni sigurno će dugo pamtiti ovaj svoj susret s vjernicima rottenburške biskupije, a vjernici će ga sigurno pamtiti još duže. To su pokazivala njihova nasmijana lica, radost i bljesak njihovih očiju, ushit i suza. Jedan razlog više da se i dogodine svakako hodočasti u ovo Marijino svetište.

Stanka

REGENSBURG

Vozochašće u Trasching

Svi smo priželjkivali sunčanu nedjelju za naše drugo vozochašće. Imali smo i više razloga za priželjkivanje. Te nedjelje, 28.6., imali smo u našoj misiji ponovljenu Prvu sv. pričest.

Dan prije, u subotu, bila je ispovijed za djecu i roditelje. Dogovor, tko će povesti one koji nemaju automobila.

I osvanula je divna sunčana nedjelja. Polazak ispred naše crkve. Kolona je krenula prema Traschingu. Sretno smo stigli i radosno ispunili crkvu. Mala, skromna procesija od sedmero prvopričesnika, sa župnikom Ivicom Tomljenovićem i župnikom misije Regensburg Josipom Antoncem pristupila je oltaru, dok su na koru zabrujale orgulje. Za tu zgodu svirala nam je študentica glazbe u Regensburgu s. Mirja Tabak sa svojom prijateljicom.

Gromkim „Do nebesa” započelo je misno slavlje. U pozdravnoj riječi župnik nam je najavio svoj odlazak u domovinu. Izabran je, naime, za poglavara samostana u Kontakovoj u Zagrebu.

Četvero djece pozdravilo je naše prvopričesnike. Slijedila je sv. Misa. Iza propovijedi, koju je održao velečani Ivica, kako to samo on zna, obnova krsnoga zavjeta. Prišli su roditelj upalili svijeću na uskrasnoj svijeći i uz poljubac predali sinu ili kćeri. Natalija je odrecitala pjesmu: „Tvoja svijeća”, a djeca su zatim obnovila krsna obećanja.

Prvopričesnici su primili sv. pričest pod obje prilike. Kratkim molitvom „Dušo Isusova” i recitacijom „Da ostanem dijete”, izrekla su djeca svoju zahvalnu molitvu Isusu. Završili smo pjesmom „Naša srca vatrom gore”.

Pred crkvom je obavljen obred blagoslova automobila. Naš župnik se dobro uznio dok je obišao sve automobile.

Zajedničkim objedom uz pjesmu završili smo svoje slavlje, djeca su se poslije dobre

okrepe nauživala u bujnom zelenilu pitomog sela Trasching.

Ovome izvještaju o događanjima u našoj misiji dodala bih i riječ o sudjelovanju na Misi za strance u Sv. Emeramu, 26.6. Sve je bilo na tri jezika: hrvatski, španjolski i njemački. Pjevali su samo Hrvati. I ovaj put je svirala na orguljama s. Mirja sa prijateljicom Martom.

Zajedničkom večerom kod našega Stipe u „Adriji“ završili smo slavlje. Svojom raspjevanostću navukli smo i jednoga Španjolca da nam zapjeva. Zapjevao čovjek iznenada divno puno čežnje za domovinom. Osjećalo se to u njegovu glasu, a vidjelo se i u oku svakoga od njih. Čežnja za domom! Tako smo osjećali i mi.

Mala misija Regensburg pozdravlja sve čitatelje „Žive zajednice“ i želimo svima ugodan ljetni odmor u domovini.

s. Miroslava Marijanović

Tvoja Svijeća

Bio si posve mali kad u naručju te donijela majka ovamo u Božji hram. Krštenjem tad si postao Crkve član i Božje dijete. Svećenik tada dao je majci i ocu tvom košuljicu bijelu i upaljenu svijeću. Jutros ti majka tvoja obukla odjeću bijelu. Dok te oblačila, u budućnost mislima plovila. Sa zebnjom u srcu pitala: Hoće li ostati ova bjelina netaknuta?

Bijela odjeća slika je duše tvoje.

Ovog trena roditelji tvoji goruću svijeću pružaju tebi. Oni su svijeću primili na krštenju tvome umjesto tebe. Danas su je ponovo upalili na uskrasnoj svijeći i predat će je tebi.

Do danas oni su bdjeli nad svijećom tvojom, da se plamen ne ugasi. Bdjet će i dalje, ali uz suradnju tvoju.

Svijeća je znamen vjere, nade i ljubavi.

Tvoja vjera nek bude živa ko plamen. Ljubav sipaj svud oko sebe ko svijeća svjetlost. A nadu donosi gdje nade nema.

Svoju svijeću vjere, ljubavi i nade kroz život nosi goruću, do vječnosti sretne.

BONN

Pustite k meni malene!

Kroz cijelu ljudsku povijest kruh je bio kamen spoticanja oko kojega su se lomila koplja i za kojega su se davali ljudski životi. Zašto je to bilo tako, zašto je to i danas tako, i zašto će to i u buduću biti tako?!

Odgovor je jasan i kratak. Kruh je Život, i u isto vrijeme hrana ljudskoga života. U tu stvarnost nitko ne sumnja!

U kršćanskoj vjeri, posvećeni kruh u svetoj Misi služi kao vjerska okrepa i podrška na vjerničkom putu, i kao nada besmrtnog života.

Potaknuti ovim iskustvom i naukom Katoličke Crkve poštoše 31. svibnja bonnski prvopričesnici u gotsku crkvu Sv. Ivana i Petra u Bonnu, kako bi se prvi put u svome životu uvjerali, kako je dobar naš Gospodin Isus Krist pod prilikama kruha i vina.

Prvopričesničko slavlje započelo je sa svečanom povorkom na čijem se čelu nalazio križ i dvije goruće svijeće. Iza križa i svijeća stupalo je dvanaest ministranata u narodnim nošnjama, prvopričesnici s gorućim svijećama i svećenik.

I dok je svečana povorka prolazila kroz lije-po okićenu crkvu u prvcu glavnoga oltara, u klupama su stajali prvopričesnički roditelji, rodbina, prijatelji i znanci iz Domovine i Savezne Republike Njemačke i složno su pjevali ulaznu pjesmu: „Od sva se četiri vjetra Crkva sabire sveta u živi Božji hram: Krist joj je glava, Duh Božji snaga, Marija mati, a nebo dom“.

Zajednicu okupljenih vjernika pozdravlja mjesni župnik dr. Franjo Basić, a poslije njega dolazi do mikrofona mlada vjernica Luca

Bilanović i krasnoslovi pozdravnu pjesmu prvopričesnicima i njihovim roditeljima, vjeroučiteljima i dobročiniteljima.

Prigodna čitanja, psalam i molitve vjernika čitaju prvopričesnici te jedna prvopričesnička majka i otac.

Vrhunac prvopričesničke zauzetosti za što svečanju prvopričesničku Euharistiju bilo je svečano donošenje kruha, grožđa, svijeće, cvijeća i Biblije na oltar po drhtavim rukama uzbuđenih prvopričesnika koje su pratili ministranti, dok je s mikrofona kod svakoga prikazanog dara, odzvanjao kratki tumač.

Svečano pjevanje molitve očenaša svećenika i ministranata s uzdignutim i međusobno povezanim rukama, podsjećalo je prisutne vjernike na Isusovu svečanu molitvu s apostolima na Posljednjoj večeri.

Dok je svećenik držao posvećenu hostiju iznad oltara, prvopričesnici su došli pred oltar i krasnoslovlili pjesmu: „Danas u sjaju tvome“. Prvopričesnički susret bijelih anđela s Isusom Kristom pod prilikama kruha i vina, pokušali su ovjekovječiti fotografski aparati, i video kamara.

Pobožno i zanosno pjevanje prvopričesnika: „Veselo braćo kličimo“ i drugih euharistijskih pjesama, ostat će u nezaboravnoj uspomeni svih sudionika prvopričesničkog slavlja.

Pjevanjem Gospine pjesme: „Zdravo budi Marijo“ i „Tebe Boga hvalimo“, završilo je liturgijsko slavlje.

Poslije zajedničkog i pojedinačnog fotografiranja pred glavnim oltarom, sudionici prvopričesničkog slavlja poštoše k svojim domovima da nastave u crkvi Sv. Ivana i Petra u Bonnu započeto slavlje. P. Berislav Nikić OFM

METTMANN-LEVERKUSEN

Hodočastili smo u Asiz i Rim

Dani provedeni u Asizu i Rimu ostat će nezaboravni za hodočasnike iz misije Mettmann-Leverkusen, za onih osmero iz misije Wuppertal, te onih dvoje iz misije Neuss koji nam se pridružiše. U autobusu nas je ukupno 50. Krenuli smo 27.5.87., a vratili se 31.5.87.

U Asizu i Rimu imali smo odličnog vodiča u p. Josipu Šimiću kojemu od srca zahvaljuje-

mo za sve što smo vidjeli i doživjeli. S nama je molio, pjevao, bio hodočasnik.

Za ugodni smještaj u samostanu Suore Domenicane Di Malta, treba njemu zahvaliti.

A prekrasne crkve, grobovi mučenika, katakombe, sv. Franjo i sunčani dani, kao i prekrasni krajolici kroz Italiju, Austriju i Njemačku dugo će, nadam se, biti prisutni u srcima svih hodočasnika koji po dolasku u misiju zaželješ još ovakvih hodočašća.

Jozo Župić

Hodočasnici iz Mettmanna-Leverkusena pred jednom od velikih rimskih crkava

Umro je „striko“

„Strikom“ su ga mnogi zvali i samo tako poznavali, jer mu u Aachenu živi Ljubica, bratova kćer: njezin je, dakle, bio stric. Bio je tih pošten čovjek, zainteresiran za ozbiljni razgovor i knjigu (ovo zadnje nije tako često kod naših ljudi), s razvijenim osjećajem za siromašne (organizirao bi i pomoć) i pravdu.

Ivan Cipetić („Striko“) rodio se 23. travnja 1931. godine u Kostajnici. 1966. dolazi u Njemačku. Godine 1986. – nakon 20 godina – odlazi u invalidsku penziju – kraljevnica se istrošila. 1986. počinje raditi kuću u rodnoj Kostajnici. Odlazi za Uskrs da je završi da i žena Marica može doći, a da se djeca Slavica, Biljana i Saša, i unučad, mogu navratiti. I tu ga zadesi srčani udar od kojeg umire u bolnici u Sarajevu, 4. svibnja. Sahrnjen je 5. svibnja u Kostajnici u grobnici koju je sam napravio. Vjerujući u Uskrsnologa nije se bojao smrti. U razgovoru bi rekao svojim: „Ako umrem ovdje, pokopajte me u domovini.“

Skroman je bio, skromno živio, redovno poštao sv. Misu na hrvatskom jeziku u filijali Alsdorf, gdje je i stanovao.

I tako završi još jedan gastarbajterski život koji poznašao samo rad i patnju, kome je umor pojačao čeznju za korijenima – za rodnim krajem, a ta mu se čeznja djelomično ispuni, a odmor koji je zaslužio, provodi sada, u to smo uvjereni, u vječnoj domovini.

Ivan
Cipetić
„Striko“

I dok čovjek razmišlja o njegovu životu, i tolikim sličnim životima koji ostadoše u mnogočemu prikraćeni, sjeća se uskrse Svijeće koja izgori (izgara), da bi rasvijetlila i zagrijala, da bi spasila. Tako i mi vjernici, ne samo aachenske misije, vjerujemo riječima bengalskog pjesnika Rabindranatha Tagore:

„Znam da ovaj život koji nije imao prilike da se razvije u ljubavi, nije sasvim izgubljen.“

„Znam da cvijeće što u osvit vane, da potoci koji u pustinji zalutaju, nisu sasvim izgubljeni.“

„Znam da sve što u ovom životu zaostaje, jer je prikraćeno, nije sasvim izgubljeno.“

„Znam da moji neostvareni snovi, moje još ne odsvirane melodije, spavaju na Tvojim žicama i da nisu izgubljene.“

„Striko“, u ime aachenskih vjernika koji Te nisu mogli ispratiti, a koji su za Te molili u Alsdorfu i Aachenu, bila Ti laka kostajnička gruda! Počivaj u miru Božjem! M. K.

Tugu tuguje!

U Biteliću, malenom, brdovitom i siromašnom selu Sinjske krajine muku muči i tugu tuguje baka Anđa Jukić, starica od 83 godina. Život je nije štedio, nemilosrdan je prema njoj bio. U ratu je (u borbama pod Kninom!) izgubila muža, godine 1979. nevjestu (nesretan slučaj!), a svršetkom 1986. jedinca sina Ivana (tijelo su mu našli gdje pluta na splitskoj obali!), oca četvero maloljetne djece. Sada je baka Anđa i otac i majka, i baka i djed, i učiteljica i odgojiteljica svoje unučadi. Teško joj je, strašno teško. Vjeruje u Božju providnost i ljudsku pomoć i nada se da će unučad uspjeti „izvesti na pravi put“, odgojiti ih i „stvoriti“ od njih prave ljude i prave kršćane. Život joj je težak, a živjeti treba, „radi njih, radi njihove budućnosti“. Neimaština je velika, a starica i pobolijeva.

S jednim subratom iz sinjskog samostana posjetio ju je u mjesecu lipnju ove godine urednik „Žive zajednice“ u njezinom rodnom Biteliću. Donio joj je 500.- DM koje je darovao jedan bračni par iz Košuta (općina sinjska), nastanjen u frankfurtskom kraju. Muž je svoj dar prokomentirao: „Dajte to baki Anđi i recite joj da joj to šalje čovjek koji je zarana ostao bez oca“. I proplakala je baka, dirnuta tim ljudskim i kršćanskim suosjećajem svoga sunarodnjaka iz daleke Njemačke. Javio se i jedan livanjski bračni par iz Münchena, poslao 200.- DM i predložio da bakina

Baka Anđa sa svoje dvoje unučadi i urednikom „Žive zajednice“ pred svojom kucicom

najstarija unuka dođe k njemu u Bavarsku „nešto zaraditi“. Javili su se i drugi. I pomogli, i pomažu.

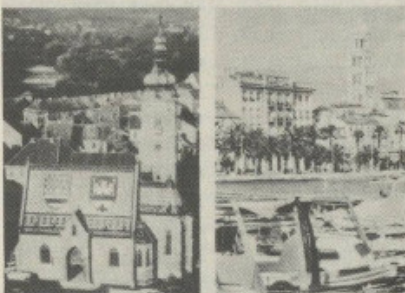
Ako netko od cijenjenih čitatelja naše lista može i hoće koliko toliko ublažiti tugu bake Anđe i unijeti malo svjetla i nade u tragičnu noć starice ispod Kamešnice i njezine drage unučadi, neka svoj prilog pošalje na adresu „Žive zajednice“.

Bog će to naplatiti, a baka i njezina unučad molitvama i zahvalnošću uzvratiti. Iv.

Lijepa naša Hrvatska

Početkom ove godine mogli smo vidjeti film „Lijepa naša“, prvi film koji na cjelovit način govori o prirodnim ljepotama i kulturno-povijesnom identitetu Hrvatske. Režiser: Jakov Sedlar, a izdavač: Klein Film, Los Angeles 1987. Na premijeri u dvorani Vatroslav Lisinski u Zagrebu film je doživio izvanredan uspjeh. Međutim, kako izvješćuje zagrebački tjednik „Danas“ od 30. lipnja 1987. godine, str. 44, „Lijepa naša je najnegledaniji domaći film“, jer ga kinematografi ne žele staviti na repertoar. „Danas“ tvrdi za „Lijepu našu“ da je „odličan dokumentarac“. „Lijepa naša“ izišla je i na video-kazeti (VHS) i može se nabaviti u Naddušobrižničkom uredu i u većini Hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj uz cijenu od 80.- DM. Film traje 92 minute, u boji je. „Posebno je značajan“, kako piše na omotu ka-

LIJEPA NAŠA

HRVATSKA CROATIA

zete, „za sve Hrvate izvan domovine, jer ih slikom i tekstom vraća u Hrvatsku. Morate omogućiti svome djetetu da vidi postojbinu svojih pradjedova“.

Film „Lijepa naša“ obradovat će sve koji vole Hrvatsku.

Socijalni savjetnik...

Obavijest za naše građane u Münchenu i okolici

Karitasova socijalna služba u Münchenu osnovala je početkom srpnja ove godine

»ŠTAMTIŠ ZA INFORMACIJE« za naše građane

Predmet informiranja su bolesti ovisnosti:

- alkoholizam
- ovisnost o medikamentima

Informirati se mogu ne samo pogođeni, nego i njihovi obiteljski članovi, prijatelji i poznanici. Uz opširno objašnjenje što je to alkoholizam, što ovisnost o medikamentima – kako nastaju te bolesti, možete dobiti i savjete kako se suprotstaviti toj pošasti i kako izići iz takve krize.

»ŠTAMTIŠ ZA INFORMACIJE« možete posjetiti svake srijede od 16 – 17.30 sati.

Adresa: »CLUB 29« · Dachauer Str. 29 / I, 8000 MÜNCHEN 2

Možete se informirati i anonimno. Usluga je besplatna i ne obavezuje Vas ni na što. Ostale informacije možete dobiti preko ureda pod tel. brojem: (089) 55 16 92 56

Pomoć obiteljima migranata

U suradnji s Evropskim parlamentom sastalo se pedesetak članova Internacionalne komisije za pitanja migranata unutar Evropske zajednice (CCMIE) od 30. 3. – 2. 4. 1987. godine u Luksemburgu da bi raspravljali o politici prema stranim obiteljima u budućoj ujedinjoj Evropi.

Katolička komisija za pitanje migranata unutar Evrope (CCMIE), koja je član Svjetskog katoličkog udruženja za pitanja iseljenika, osnovana je 1960. godine i ima sjedište u Ženevi. Ona razmatra probleme migranata u različitim evropskim zemljama i u suradnji s državnim i crkvenim ustanovama traži odgovarajuća rješenja. Osim toga, na svakom godišnjem sastanku – ovo je bio 47. po redu – obrađuju se teme od posebnog značenja za strance, kao npr. obitelj migranata, socijalna sigurnost stranaca, politička prava stranaca itd.

Cilj Svjetskog katoličkog udruženja za pitanja migranata, koje je osnovano 1951. godine, je pomaganje iseljenicima prema kršćanskim načelima, bez obzira da li se radi o stranim radnicima ili političkim izbjeglicama. Radi se prije svega o pomoći pri integraciji u društvo u koje oni dolaze. Ovo udruženje, u kojem surađuje preko 60 zemalja svijeta, izrađuje npr. programe za pomoć iseljenicima iz Angole i Zaira koji su se naselili u Zambiji. Ovi programi se provode u tijesnoj suradnji s domaćim stanovništvom koje i samo ima koristi od ovih programa.

Na početku sastanka predstavnici Vatikana, mons. Arrighi i mons. Cheli, održali su dva značajna referata o temeljnim pravima i uvjetima pravedne politike prema strancima kao i o mješovitim brakovima u Evropi. Mrg. Arrighi je spomenuo dokumenat Svete Stolice „Prava obitelji“, u kojem se ističe

posebna situacija stranih obitelji. U dokumentu se naglašava da strana obitelj treba imati ista prava i dužnosti kao i domaća.

Mons. Cheli je u svom referatu posebno istakao poteškoće u mješovitim brakovima između kršćana. Poznato je da se danas u Evropi nalazi oko 8 milijuna muslimana, a također i to da više od 15 000 katoličkih žena živi u Turskoj sa svojim muževima.

Poseban problem predstavljaju – kako je istaknuto u referatu – muževi koji nakon razvoda braka otimaju djecu od njihovih majki i nasilno ih odvođe u neke arapske zemlje. Francuska je već poduzela prve korake oko sporazuma s dotičnim zemljama u vezi s ovim pitanjima.

Sudionici sastanka su mišljenja da je obiteljsko pravo osnovno ljudsko pravo koje je po prirodi dato ljudima, pa prema tome nedjeljivo prema rasama i državljanstvima. Zbog toga su oštro kritizirane sve mjere koje sputavaju i onemogućavaju slobodan razvitak obitelji stranaca.

Sa samim iseljenjem i dolaskom u novu sredinu spojeni su mnogi problemi, kao npr. pitanje stana, korištenje slobodnog vremena, socijalno osiguranje stranaca itd. Zbog toga Katolička komisija za pitanja migranata unutar Evrope težište svoga rada stavlja na što bolju integraciju obitelji migranata u društvo u kojem se nalaze, s tim što to društvo mora poštivati vlastitu kulturu stranih obitelji. Tako bi bilo moguće izgraditi jedinstvo u mnoštvu različitih kultura.

Radne grupe sudionika na sastanku raspravljale su o pismenim izvještajima obiteljsko-političkog položaja migranata u Evropskoj zajednici. Predstavnici pojedinih evropskih zemalja izvješćivali su o tome ko-

liko je strana obitelj u praktičnom zakonodavstvu izjednačena s domaćim obiteljima u odnosu na socijalnu pomoć, izobrazbu, porez, socijalne stanove, pravo na zaposlenje itd. Pri tome je ustanovljeno da se stranim obiteljima uskraćuju mnoga prava, kao npr. pravo dovođenja maloljetne djece, zabrana zapošljavanja i boravka za bračne partnere, izgoni, koji su naročito problematični kod druge i treće generacije migranata. Po restriktivnosti politike prema strancima posebno mjesto pripada S. R. Njemačkoj i Švicarskoj. Sudionici sastanka su bili mišljenja da obitelj u Evropskoj zajednici mora imati posebno značenje i da se ona ne smije promatrati samo s privrednih aspekata. Predstavnicima političkih partija u Evropskom parlamentu stavljeno je na srce da se u budućnosti više zauzmu za prirodna i općeljudska prava obitelji migranata.

Na kraju sastanka komisija je izradila prijedloge u kojima se između ostalog naglašava da se posvuda u Evropi mora ostvariti potpuna ravnopravnost stranih obitelji s domaćima. Ta se ravnopravnost može ostvariti samo na taj način da se strancima dadne mogućnost da sami odlučuju o pitanjima koja se tiču njih samih, što podrazumijeva i davanje prava glasa na komunalnim izborima. Na kraju je odlučeno da se slijedeći 48. sastanak održi iduće godine u proljeće u Portugalu. Na njem bi se obradila tema povratnika i mogućnosti reintegracije. *Mijo Vidović*

Stranci i komunalni izbori

U Saveznoj Republici Njemačkoj živi oko 4,5 milijuna stranaca, od kojih oko 1,4 milijuna u Nordrhein-Westfalenu. Mada Savezna Republika nije službeno useljenička zemlja, ne možemo mimoći činjenicu, da najveći dio njih živi ovdje već više od 8 godina i da se želi ovdje za stalno nastaniti. Većina ovdje živućih stranaca našla je u Saveznoj Republici svoju životnu sredinu. Više od milijun djece i mladih ovdje je rođeno i odraslo.

Mnogim je strancima Savezna Republika postala domovina. Oni svojim radom pridonose privrednom rastu naše zemlje, plaćaju porez i dažbine i time pomažu državi da mo-

že realizirati javne obaveze. Ipak su oni isključeni od sudjelovanja u stvaranju političkog mišljenja, a time i od unošenja svojih interesa u politički proces. Jer, na koncu konca ovdje se odlučuje što će se raditi s dobivenim porezom i kako će biti uređeni naši gradovi i općine u kojima se nalazi naš životni prostor i gdje su smještene javne ustanove.

Ako stvarno želimo tako puno diskutiranu integraciju stranaca, tada moraju i njihove namjere da ovdje ostanu, s obzirom na uključivanje u naše društvo, imati svoje posljedice. Posljedice koje im otvaraju mogućnosti da u Saveznoj Republici, uz očuvanje svog načina života i kulture, budu ravnopravni Nijemcima, kako u životu tako i na poslu. Uvjereni smo da je nadošlo vrijeme da se stranim sugrađanima otvori životna perspektiva koju je moguće planirati. Oni moraju moći sudjelovati u svladavanju svo-

je privredne, socijalne, pravne i kulturne situacije. Bez sumnje, ovdje spada da se stvore mogućnosti sudjelovanja u politici, tj. konkretno, uvođenje prava za sudjelovanje stranaca na komunalnim izborima po primjeru drugih zapadnoevropskih zemalja, npr. susjedne Nizozemske.

U biti, nespojivo je s demokracijom, ako se ljude koji godinama žive i rade u jednoj zemlji isključuje iz odlučivanja u stvarima koje se njih konkretno tiču. U prvom redu stranci su na području komuna suočeni s istim pitanjima kao i Nijemci: dječji vrtići, škole, bolnice, javni promet itd. Njihova iskustva i predodžbe trebaju biti zastupljena u političkim odlukama isto tako kao i iskustva i predodžbe njemačkog stanovništva.

Savjeti stranaca koji su izabrani od stranog stanovništva mogu biti samo pripravnici

stupanj za pravo na komunalne izbore, ali oni nisu nikakav njihov nadomjestak.

Radna zajednica za pitanja stranaca zahtijeva zato aktivno i pasivno pravo glasa na komunalnim izborima za sve strance koji već 5 godina žive u Saveznoj Republici, i to uz iste stvarne i pravne uvjete koji vrijede i za njemačke državljane.

Pri tom vidimo dva moguća puta za postignuće prava glasa na komunalnim izborima za strance:

1. promjena Ustava;
2. noveliranje općinskih propisa i zakona o komunalnom izboru u Nordrhein-Westfalu (usp. presudu Višeg upravnog suda Lüneburg od studenog 1984.).

Radna zajednica za pitanja stranaca u biskupiji Aachen

Različiti, ali solidarni

U povodu 100. obljetnice postojanja Njemačkog katehetskog društva održan je u glavnom bavarskom gradu od 8. do 11. lipnja 1987. godine, pod motom „U mnogim jezicima jednodušni“, Evropski katehetski kongres. Brojni biskupi i prelati, katehetski znanstvenici i katehete te vrlo mnogo mladih molili su, pjevali, razgovarali i tražili nove putove prenošenja vjere. Bilo je puno riječi o „Perspektivama putova vjere u Evropi“ i o „Impulsima iz mladih Crkava“, organizirane su različite katehetske izložbe, savjetovaništa, mogle su se nabaviti i različite stručne knjige. U više od pedeset radnih grupa razgovaralo se i razmišljalo o gotovo svim vidovima katehiziranja ikatehetske problematike,

posebno one naših dana. Jedna od stručnih grupa, sastavljena od Nijemaca i inozemaca, bavila se **pitanjem prenošenja vjere u dušobrižništvu stranaca**. Španjolski misionar iz Bonna J. Arzoz i urednik „Žive zajednice“ fra Ignacije Vugdelija održali su po jedno predavanje o toj temi, svaki iz svoje nacionalne perspektive. Fra Ignacije se posebno zadržao na potrebi katehiziranja odraslih, na problematici mladih stranaca i njihovoj integraciji u mjesnu Crkvu, dok je vlč. Arzoz u svom izlaganju naglasio nužnost suradnje mjesne Crkve i inozemnih misija u mnogovrsnom radu s inozemnim katolicima koji su u lošijoj poziciji nego domaći vjernici. U poduzet diskusiji raspravljalo se o različitim elementima boljeg i uspješnijeg katehiziranja katolika drugoga materinskog jezika. Izmijenjena su brojna i korisna

iskustva. Sudionici u radnoj grupi koja se bavila pitanjem prenošenja vjere u dušobrižništvu stranaca složili su se da stranci i Nijemci mogu i trebaju biti različiti u religioznoj kulturi i baštinjenim načinima moljenja i pobožnosti itd., ali da uvijek moraju biti solidarni.

Na kongresu je sudjelovala i povećana skupina katehetskih stručnjaka iz Domovine. iv.

Simbol Evropskog katehetskog kongresa

S AIDS-om nema igre!

Budućnost je s obzirom na sidu (AIDS) stravična. Ne uspije li se pronaći lijek protiv AIDS-a i ne promijene li ljudi svoje seksualno ponašanje, do desetak će godina dnevno umirati od AIDS-a oko tisuću Nijemaca.

Najviše će žrtava biti među ljudima između dvadesete i četrdesete godine života. Promiskuitivnih homoseksualaca i drogaša, a oni su osobe s najvećim rizikom, u to vrijeme gotovo da neće ni biti – pomrijet će. Među žrtvama zaraze bit će uglavnom obični ljudi. U opasnosti od zaraze virusom AIDS-a su svi oni koji svome partneru nisu apsolutno

vjerni, svi oni koji u potrazi za svojim životnim drugom ne nalaze sreće kod svoje „prve ljubavi“. U opasnosti su svi oni koji u veselom raspoloženju riskiraju „skok u stranu“.

Ljudima pada mrak na oči dok razmišljaju o strahovitim posljedicama AIDS-a u narednim godinama. Američki prof. R. Gallo, pronalazač aidsova virusa HIV-a, kaže: „AIDS je najveći zdravstveni problem 20. stoljeća.“ E. Koop, najviši službenik američkog zdravstva, misli: „Do 2000. godine od AIDS-a će u svijetu umrijeti 100 milijuna ljudi.“ Predsjednik Njemačke liječničke komore K. Vilmar tvrdi: „AIDS je kuga novoga vremena.“

Ni jedan od ovih sudova nije pretjeran. Naprotiv, AIDS će, po svemu sudeći, u dogledno vrijeme harati gore od kuge koja je usmrtila 25 milijuna Evropljana. AIDS se ne ograničava samo na Evropu – prisutan je na svim kontinentima, ne poznaje granica. AIDS (hrvatski: sindrom stečen nedostatkom imuniteta) je uistinu podmukla i strašna bolest. Dvije do pet godina poslije zaraze javljaju se bolovi. „Ljubav“, bolje rečeno ljubakanje je smrtonosno.

Lijeka protiv aidsova virusa za sada nema. Ili, bolje, ima, a to je: život po normama kršćanskog seksualnog morala. Davno je kazano da se zloupotrebljavanje prirode uvijek osvećuje. iv

Ko se vrabaca boji...

Fra Jure ga pogleda ozbiljno: „Na tvom mistu, učo, ja to ne bi učinija, al radi kako ti savist zapovida!” Mato odvrati nestrpljivo: „Papir žuti i šuti! Šta je pasoš neg komad papira – nit on mijenja moje tijelo, niti dušu!”

Onda ustane tromo, udari se po stražnjem džepu s poslovnim novčanicom taksista pa se lelujavim koracima, kao guska na leđini pijana od duda, uputi prema vratima ureda: „Zašto da ne sredim konačno boravak u ovoj zemlji koja me već petnaest godina hrani? Ubi bene ibi patria!” Fra Jure se nasmije: „Vidi učo, zna on još latinski! Jesi još štogod spasija iz biskupske gimnazije?” „Ostala mi još vjera u Boga i osjećaj pravice, al ovu damu nisam dosad srelo!” Fra Jure razmišlja: „Veliš, ovdje živiš, takoreć ovdje si kupija konja – zašto sad šparat na sedlu?” Učo, kako ga zbog bivšeg zvanja zovu, odmahne rukom: „Hrvat ne postaje Švabo samo zato što nosi zeleni mjesto crvenog pasoša. Niko mi ovdje ne brani divaniti hrvatski, ići na hrvatsku Misu il oženit našu curu!”

Oprečne i čudne naravi, Mato je izniman slučaj naših iseljenika. Većina starijih se vraća u domovinu, iako rijetko u rodni kraj. Župe oko Livna, Posušja i Duvna mahom se prazne, a rastu Kaštele uz Split i predgrađa Zagreba. Izašao prije ređenja iz sjemeništa pa se preškolovao za učitelja, radio Mato prvo po slavonskim selima sve do god. 1971., kad ga zbog neke „pjesme” osudilo i potjeralo iz službe. Prkosno onda napusti domovinu, ali kao stotine drugih ne nađe u Njemačkoj svoj posao, nego postane taksista.

„Što se tiče papira i državljanstva”, govori fra Jure, „možbit imaš pravo. Al promisli: napuštaš rodnu grudu, a i kosti moraš ostavit u tuđini.” „Pa onda?” prkosno će učo, „zar nije svaka zemlja stvorena od jednog Boga? Grob je grob – Frankfurt il Budrovci!” Fra Jure uzdiše: „A lipa naša domovina?” Mato plane: „Lako tebi sanjat o lijepoj domovini, kad si iz Šibenika! Al ja sam iz jadne selendre kod Đakova! U vas se vide na svakom koraku tragovi povijesnog i kulturnog stvaranja, imate drevne crkve i palače od mramora – al mi gore u pustoj Panoniji, opustošenoj od Tura-

ka? Moje selo leži vragu i Bogu iza leđa. Daleko i široko ni rijeke ni jezera, a kako li Jadrana! Prašni drum puže kroz nepregledna polja žita, kukuruza i repe. Iz ravne Slavonije uzdižu se doduše tornjevi katedrale, al i ona je iz pečene cigle a ne od mramora, stara istom sto godina.” „Nemoj, sinko, ‘vako, kori ga fra Jure, ‘prošlog lita, ka’ uzvanik velebnе čirilometodske slave u Đakovu, vidija sam posvud lipi napredak. Sve nove lipe kućice, poljoprivreda cvita, stigla industrija – šta ‘oš više? Ni socijalizam ne može stvarat čudesa!” „U redu, fra Jure, to već svi znamo! Kad sam nedavno posjetio moje starce, pa prošetao Đakovom i Osijekom, sve mi se vidjelo još nekako sitnije i skućenije. Vjeruj mi: onakvih mjesta kao Budrovci, Livno il Posušje ima kod nas dolje još stotine! Da l’ onda preseliš iz Duvna u Vinkovce ili u München, na kraju je sve isto!”

U našu misiju dolazi dnevno stotine djece, mladih i odraslih. Posvuda se, jasno, govori hrvatski. Al čim djeca i mladi izađu pred vrata, odmah među sobom počnu njemački. Slično je to u svim zemljama gdje Hrvati rade i žive. Iako zbog ovakvog tragičnog razvoja na smrt nesretan, fra Jure rado otkreše kritičarima: „Ko se vrabaca boji, proso ne sije! Je l’ narod kriv što doli za nj nema dovoljno kruha pa mora otić u Švedsku il Njemačku naći ga? U koga su ključ, u onoga i zapovid!”

Otkad je Mato preko konzulata zatražio otpust iz državljanstva SFR Jugoslavije, gledaju ondje na nj mrko – ali mirno kasiraju marke za svoje posredništvo. Niskog rasta, nezgrapan i polagan, ali brze jezične, Mato drsko odgovara onima koji ga prijeko gledaju: „Ljudi, budite logični i nemojte u sevdalinke! Sigurno, ovdje živim među Švabama. Direktor moje banke, šef policije, uprava osiguranja, matičar – sve su to Nijemci! A kako je dole u Slavoniji?”

Nakon par mjeseci doljula se učo Mato opet do nas, sjedne polako, gurne na stražnjici biftašnu taksiste nastranu pa uporno šuti. „A nu, bolan”, opazi fra Jure odmah, da je Mato u škripcu, „je l’ ti crna mačka proletila prid taksijem?” Mato šuti, uzdiše pa će onda polako i bolno: „Evo sam konačno dobio nje-

Piše Ivo Hladek

mački pasoš – al se bojim da ipak nisam učinio veliku glupost! S jedne strane stalno sebi ponavljam: ne moš sjedit na dvije stolice: radit i uživat blagodati ekonomije i slobode u Njemačkoj, a srcem visit kao grozd na lozi u starom kraju! Moraš sam odlučiti, hoćeš li biti dolje Jugošvabo i ovdje vječno produživat crveni pasoš, il ćeš na jednoj od dviju obala podići kolibu. Ali s druge strane mislim pun stida: ne moš mijenjat državu kao prljavu košulju!”

Da ga malo smiri i utješi, fra Jure mu ispriča onu zgodu iz života mladog Franje Asiškog, gdje ovaj vraća svojem ocu sve novce, konja i otmjenu odjeću, pa govori: „Odsad neću više govoriti: ‘Moj otac Pietro di Bernardone, nego samo još reći: ‘Otac moj nebeski!’”, pa mu onda tumači: „Zar nije tako naš sveti Frano prominija ne samo košulju, neg cilo odilo, i napustija očinsku kuću, pa poprimija fratarsku halju s konopcem oko pasa? I to prid cilim narodom Asiza i prid biskupom Gvidom?” Učo se uporno brani: „Drugo sam ja, a drugo je sveti Frano! Njega do danas zna i poštiva cijeli svijet, više neg sve kraljeve i generale!” Fra Jure mirno odgovara: „Sigurno, ne smimo nikad mislit baš ‘nako sebično i površno, po onoj tvojoj – ‘di je dobro ondi domovina’, neg uvijek sebi govorit: di sam Bogu bliži i di mogu slobodno radit i živit, ondi ću i stat zauvik. Il kako je nedavno reka naš učeni fra Bonaventura Duda”, zaključi veselo fra Jure, da Matu razvedri, ‘vinum bonum pax in domum’. Di ima dobrog Božjeg vina, ondi vlada mir u kući. A ti, sinko, pusti nek psi laju na misec, pa živi i dalje pošteno rvacki ka’ i dosad!”

Kad se Mato oprštao, veli fra Jure: „Al svejedno je taj naš život u tuđini bidan i žalostan! Dođe mi da zaplačem nad narodom rvackim, ka’ šta je onomadne sveti Frano satima usrid šume plaka, jer narod sve manje ljubi Boga svog!”

Dodite u što većem broju na kongres u Kevelaer!

Od 11. do 20. rujna 1987. održava se u Marijinom svetištu u Kevelaeru (svetišće je posjetio 2. svibnja ove godine Sveti Otac Ivan Pavao II) Mariološko-Marijanski međunarodni kongres. Organizaciju kongresa Sveta Stolica povjerila je Papinskoj marijanskoj međunarodnoj akademiji (PAMI) u Rimu. PAMI je osnovao i dugo godina vodio veliki hrvatski učenjak-mariolog pk. fra Karlo Balić, franjevac. Od 1976. PAMI vode hrvatski franjevci: fra Pavao Melada (predsjednik) i fra Dinko Aračić (tajnik), što je na čast hrvatskome narodu.

Kao predsjednik PAMI-a, prigodom kongresa u Kevelaeru, obraćam se braći svećenicima i vjernicima u Njemačkoj.

a) Na Mariološkom kongresu u Kevelaeru sudjelovat će – uz sedam drugih – i Hrvatska sekcija, s 29 predavača, koju je organizirao Hrvatski mariološki institut u Zagrebu. Predavači će govoriti o štovanju Majke Božje u Hrvatskoj u 19. i 20. stoljeću. Bilo bi vrlo lijepo, kada bi svećenici i vjernici, kojima Kevelaer nije predaleko, prisustvovali predavanjima, da tako obogate i srce i pamet i potaknu se na još žarču pobožnost prema Majci Mariji.

b) Dne 12. rujna 1987., navečer u 20,30, bit će u Kevelaeru, u „Stadtbühne“,

Hrvatska kulturna večer: pjevanje, film o svetišcima, folklor, predavanje, izložba, koje organiziraju hrvatski misionari u Njemačkoj: o. Dukić, o. Obrdalj, o. Župić. Večer se priređuje da bi sudionici kongresa iz cijeloga svijeta i njemački gosti upoznali barem djelomično našu bogatu kulturnu baštinu. Okolišnje hrvatske misije dobit će određeni broj ulaznica. Prisustvovat će i pozdraviti prisutne pomoćni zagrebački biskup mons. Djuro Kokša.

c) Svake godine, u mjesecu listopadu, hrvatski vjernici iz Nordrhein-Westfalena sa svojim svećenicima hodočaste u Kevelaer. Bude ih nekoliko tisuća. Ove godine, radi Kongresa, hodočašće će se obaviti 19. rujna. Pozivam braću svećenike u Njemačkoj, da ove godine, radi Marijanskog kongresa, dovedu još više vjernika. Ne zaboravite narodne nošnje. Hodočašću će predsjedati naš uzoriti kardinal Franjo Kuharić.

d) Hrvatski mariološki institut iz Zagreba nastoji organizirati hodočasnike iz Domovine, koji bi slavili Mariju zajedno s braćom iz Njemačke. Nadamo se da će uspjeti organizirati hodočašće. Braća svećenici i vjernici u Njemačkoj, Sveta Crkva primjenjuje na Mariju riječi Svetoga pisma: „Koji mene slave,

Dragi lik „Tješiteljice žalosnih“ u kevelaerskom svetištu

imat će život vječni!” Pridružite se vjernicima i učenjacima iz cijeloga svijeta, koji će na Kongresu u Kevelaeru slaviti Mariju!

fra Pavao Melada, O.F.M.
predsjednik PAMI

Auswirkungen der Migration auf die Familie

Standen und stehen zu Beginn der Migration wirtschaftliche Not und Ausichtslosigkeit im Herkunftsland als bedingende Gegebenheiten im Vordergrund, so vollzog und vollzieht sich der Migrationsprozeß im Aufenthaltsland in einer gesellschaftlichen Situation, in der sich zum einen weite Kreise der Bevölkerung auf ein gedeihliches Zusammenleben mit den ausländischen Mitbürgern einzurichten beginnen, in der zum anderen aber das politische und rechtliche Verhalten der gesetzgebenden Institutionen und der entsprechenden ausführenden Einrichtungen zunehmend rigide und restriktive Züge gegenüber den Migranten aufweist. Die politische und rechtliche Bewertung der Migration erscheint deshalb zunehmend diskriminierend für die Migranten, da diese Bewertung auf dem Aspekt der Arbeitskraft des

Migranten fixiert bleibt und darüber hinausgehende Aspekte, die die personale Würde des Migranten in Ehe und Familie und seinen kulturellen Traditionen betreffen, sehr häufig außer acht läßt. Angesichts dieser von Widersprüchen gekennzeichneten gesellschaftlichen Situation ist die Migrantenfamilie als ganze wie auch ihre einzelnen Mitglieder gezwungen, sich aus einem vertrauten heimatlichen Lebens- und Arbeitsalltag zu lösen und sich auf eine Wirklichkeit hier auszurichten, in der der Lebensalltag, die Beziehungen und die Arbeit von den unterschiedlichsten kulturellen Einflüssen berührt werden und mit diesen entfaltet werden müssen. Dabei beinhaltet die Migration für die Generationen und ihre Mitglieder unterschiedliche Folgen.

Ständiger Ausschuß für Ausländerfragen d. Zdk

ŽIVA ZAJEDNICA
Herausgeber:
Kroatisches Oberseelsorgeamt in Deutschland
6000 Frankfurt a.M. 50
An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46
Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić
Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija
Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić, Stanka Vidačković, p. Jozo Župić
Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 500 50102)
Satz: Fotosatz Service Bauriedl 6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH 6082 Mörfelden-Walldorf 1

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf	Postvertriebsstück	D 2384 E	Gebühr bezahlt:
--	--------------------	----------	-----------------